

T.C.
BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 31853594-101-909/5033

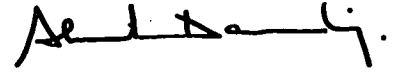
19/12/2014

Konu : Kanun Tasarısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Savunma Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 24/11/2014 tarihinde kararlaştırılan "Askerî Hâkimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Ahmet DAVUTOĞLU
Başbakan

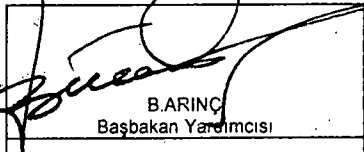
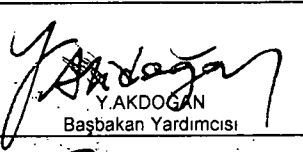
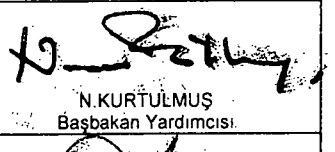

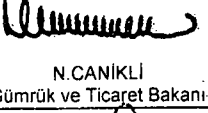

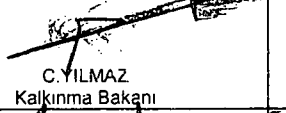
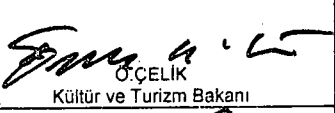
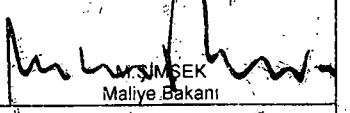

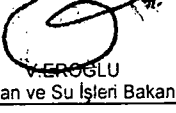

EKİ :

- 1- Kanun Tasarısı
  - 2- Gerekçe (Genel-Madde)
-

MADDE 47-Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Ahmet Davutoğlu

AHMET DAVUTOĞLU
BAŞBAKAN

 B. ARINÇ Başbakan Yardımcısı	 A. BABACAN Başbakan Yardımcısı	 Y. AKDOĞAN Başbakan Yardımcısı	 N. KURTULMUŞ Başbakan Yardımcısı
 B. BOZDAĞ Adalet Bakanı	 A. İSLAM Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı	 V. BOZKIR Avrupa Birliği Bakanı	 F. İRİK Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı
 F. ÇELİK Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı	 I. GÖLLÜCE Çevre ve Şehircilik Bakanı	 M. ÇAVUŞOĞLU Dışişleri Bakanı	 N. ZEYNEP BEKCI Ekonomi Bakanı
 T. YILDIZ Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	 A. Ç. KILIÇ Gençlik ve Spor Bakanı	 M. M. EKER Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı	 N. CANIKLI Gümrük ve Ticaret Bakanı
 E. KALIN İçişleri Bakanı	 C. YILMAZ Kalkınma Bakanı	 Ö. ÇELİK Kültür ve Turizm Bakanı	 M. ŞİMŞEK Maliye Bakanı
 N. AVCI Millî Eğitim Bakanı	 İ. YILMAZ Millî Savunma Bakanı	 V. EROĞLU Orman ve Su İşleri Bakanı	 M. MÜEZZİNOĞLU Sağlık Bakanı
 L. ELVAN Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı			

ASKERİ HÂKİMLER KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 26/10/1963 tarihli ve 357 sayılı Askerî Hâkimler Kanununun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 12- Askeri hakimlerin rütbe terfii, rütbe kıdemliliği ve kademe ilerlemesi yapmalarını temin edecek yeterlilikleri sicil ile saptanır.

Sicil belgeleri; general-amiral sicil belgesi, subay (asteğmen-albay) sicil belgesi ve mesleki sicil belgesi olmak üzere üç çeşit olup, bu belgelerin kimler için düzenleneceği aşağıda gösterilmiştir. Sicil belgelerinin şekil ve kapsamı ile mesleki sicil notunun belirlenmesinde dikkate alınacak hususlar, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre Millî Savunma Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

a) General-amiral sicil belgesi; idari sicil üstlerince askeri hakim general-amiraller hakkında düzenlenir.

b) Subay (asteğmen-albay) sicil belgesi; Askeri Adalet İşleri Başkanlığı, Askeri Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı, askeri yargı ile ilgili idari görev kadroları, adli müşavirlik ve disiplin subaylığı kadroları, Askeri Yargıtay Başkanlığı ve Başsavcılığı kadroları ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanlığı ve Başsavcılığı kadrolarında görevli askeri hakimler ile askeri savcılar hakkında düzenlenir.

c) Mesleki sicil belgesi; askeri mahkeme ve askeri başsavcılıklarda görevli bulunan askeri hakimler hakkında düzenlenir.

Askeri Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, İkinci Başkanı, daire başkanları ve üyeleri ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı, Başsavcısı, daire başkanları ve üyeleri hakkında general-amiral sicil belgesi, subay sicil belgesi ve mesleki sicil belgesi; askeri hakim general-amiraller, Askeri Yargıtay Başsavcı yardımcıları ve tetkik hakimleri ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi savcı ve raportörleri hakkında mesleki sicil belgesi düzenlenmez.

Subay sicil belgesini düzenlemeye ve sicil vermeye yetkili idari sicil üstleri şunlardır:

a) Birinci sicil üstü: Askeri Adalet İşleri Başkanlığı, Askeri Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı, askeri yargı ile ilgili idari görev kadrolarında, adli müşavirlik ve disiplin subaylığı kadrolarında bulunanlar için amir durumunda bulunan en az yüzbaşı rütbesindeki subay.

b) İkinci sicil üstü: Kuruluş bağlantısına göre birinci sicil üstünün bir üst görev yerinde bulunan amir.

c) Üçüncü sicil üstü: Kuruluş bağlantısına göre ikinci sicil üstünün bir üst görev yerinde bulunan amir.

Subay sicil belgesi düzenlemeye yetkili sıralı sicil üstlerinin istisnaları şunlardır:

a) Askeri başsavcılar, birlikte çalıştıkları askeri savcılarının sicil üstüdür.

b) Adli müşavirler, birlikte çalıştıkları müşavir yardımcılarının ve şube müdürlerinin birinci sicil üstüdür.

c) Askeri Yargıtay Başsavcı yardımcılarının, Askeri Yargıtay Başsavcı Başyardımcısı ve Askeri Yargıtay Başsavcısı; Askeri Yargıtay tetkik hakimlerinin, ilgili Askeri Yargıtay dairesi başkanı ve Askeri Yargıtay Başkanı sıralı sicil üstleridir.

d) Askeri Yüksek İdare Mahkemesi savcılarının, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başsavcısı ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı; Askeri Yüksek İdare Mahkemesi raportörlerinin, ilgili Askeri Yüksek İdare Mahkemesi dairesi başkanı ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı sıralı sicil üstleridir.

e) Askeri Yargıtay Başsavcı Başyardımcısının; Askeri Yargıtay Başsavcısı sicil üstüdür.

General-amiral sicil belgesi, subay sicil belgesi ve mesleki sicil belgesine ait sicil tam notu ayrı ayrı yüzdür.

Sicil tanzimine esas olan sicil süresi bir terfi yılıdır. Mesleki sicil notunun verilebilmesi için askeri hakimın karar veya işleminin o sicil dönemi içinde verilmiş veya yapılmış olması şart değildir.

General-amiral ve subay sicil belgelerinin düzenlenebilmesi için, sicili düzenlenecek askeri hakimın bir sicil süresi içinde altı ay görev yapması gereklidir. 926 sayılı Kanun hükümlerine göre hizmetten sayılan süreler, görevden ve sicil süresinden sayılır. Sicil üstü, asıl veya vekil olarak o görev yerinde sicili düzenlenecek ile birlikte üç ay süreyle görev yapmadıkça sicil düzenleyemez.”

MADDE 2- 357 sayılı Kanununun 13 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Mesleki sicil notunun verilmesi:

MADDE 13- Mesleki sicil notları;

a) Askeri mahkemelerde görevli askeri hakimler için Askeri Yargıtay daireleri ve Daireler Kurulunca,

b) Askeri başsavcılıklarda görevli askeri hakimler için Askeri Yargıtay Başsavcılığı ve askeri adalet müfettişlerince, verilir.

Askeri hakimın askeri mahkemeden askeri başsavcılığa veya askeri başsavcılıktan askeri mahkemeye atanması, atanmadan önceki karar veya işlemleri nedeniyle hakkında mesleki sicil notu verilmesine engel olmaz.”

MADDE 3- 357 sayılı Kanununun 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 15-** Askeri hakimlerin birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma işlemleri Askeri Hakimler Kurulunca yapılır.

Birinci sınıfa ayrılabilmek için;

a) Askeri hakimlik mesleğinde oniki yılını doldurmak,

b) Sicil notları toplamının, sicil notu adedine bölünmesi sonucunda, sicil tam notunun %60 ve daha yukarısı olmak,

c) Kınama, kademe ilerlemesinin durdurulması veya derece yükselmesinin durdurulması cezalarını aynı neviden olmasa bile birden fazla; yer değiştirme cezasını ise hiç almamış olmak,

d) Affa uğramış olsa bile, mesleğin vakar ve onuruna dokunan veya kişisel haysiyet ve itibarını kıran veya görevle ilgili herhangi bir suçtan hüküm giymemiş bulunmak,

e) Ahlaki gidişleri, mesleki bilgi ve anlayışları, gayret ve çalışkanlıkları, gördükleri işlerin birikmesine sebep olup olmadıkları, çıkardıkları işlerin miktar ve mahiyetleri, göreve bağlılıkları ve devamları, hal kağıtları ve sicil belgeleri, kanun yolu incelemesinden geçen işleri, örnek karar ve mütalâaları ve varsa mesleki eser ve yazıları ile katıldıkları meslek içi ve uzmanlık eğitimleri gözönünde tutularak Askeri Hakimler Kurulunca ilan edilen birinci sınıfa ayrılma ilkelerinde aranan koşulları taşımaları,

gerekir.

Meslekleriyle ilgili lisansüstü öğrenim nedeniyle verilen kıdemler ikinci fıkranın (a) bendinde öngörülen hizmet süresinden sayılır. Ayrıca askeri hakimlik mesleğinden önceki hakimlik ve savcılıkta geçen süre ile adaylığın başlamasından bitimine kadar olan sürenin 9 uncu maddeye göre belirlenen süreyi aşan kısmının tamamı, fiilen avukatlık stajında ve avukatlıkta geçen sürenin üçte ikisi, askerlik hizmetinde ve askeri hakim adaylığına kabul edilmeden önce muvazzaf subaylıkta geçen sürenin yarısı, birinci sınıfa ayrılmaya esas sürenin hesabında dikkate alınır. Ancak birinci sınıfa ayrılabilmek için her halde askeri hakimlik mesleğinde fiilen altı yıl çalışmak zorunludur.

Herhangi bir şart aranmaksızın kanunla bir üst derecenin aynı kademesine yükseltülenler için ikinci fıkranın (a) bendinde öngörülen süre on yıl olarak uygulanır.

İkinci fıkranın (a) bendinde öngörülen süre, kademe ilerlemesinin durdurulması veya derece yükselmesinin durdurulması cezalarını alanlar için, kademe ilerlemesinin veya derece yükselmesinin durdurulduğu süre kadar uzar.

Birinci sınıfa ayrılma işlemindeki değerlendirme mesleğin müteakip yıllarında da yapılır.

Birinci sınıf olabilmek için, birinci sınıfa ayrılma tarihinden itibaren üç yıl süre ile başarılı görev yapmış ve birinci sınıfa ayrılma niteliklerini yitirmemiş olmak gerekir.

Birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma koşul ve yöntemlerine dair ilkeler, bu Kanunda belirtilen esaslar doğrultusunda Askeri Hakimler Kurulunca tespit edilerek Resmi Gazetede yayımlanır.”

MADDE 4- 357 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 16- Askeri hakim atamaları, bu Kanun hükümleri saklı kalmak şartıyla Türk Silâhlı Kuvvetleri mensuplarının atanmaları hakkındaki mevzuat dikkate alınarak çıkarılan yönetmelik hükümleri çerçevesinde Askeri Hakimler Kurulu tarafından yapılır ve Resmi Gazetede yayımlanır. Ancak Askeri Adalet İşleri Başkanlığı, Askeri Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı ve Millî Savunma Bakanlığının yargı ile ilgili diğer idari görev kadrolarına atama, Millî Savunma Bakanı tarafından yapılır.

Askeri mahkemeler ve başsavcılıklardaki kadrolar müşterek kadrodur.

Askeri hakimler, muvafakatleri alınmadıkça 4 üncü ve 5 inci dereceli garnizonlarda garnizon hizmet sürelerini tamamlamadan; 1 inci, 2 nci ve 3 üncü dereceli garnizonlarda dört yıldan önce başka bir yere ve göreve atanamazlar. Ancak bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması veya yükselme sebebiyle aynı kadroda kalmaya imkân bulunmaması yahut sıralı hizmet garnizonlarına atanma sırasının gelmesi hallerinde atanmada muvafakat şartı aranmaz.

Atamalarda yukarıdaki fıkraların hükümleri saklı kalmak şartıyla, bu hizmetlerin gereklerine uygun tecrübe, nitelik ve siciller gözönünde tutularak işlem yapılır.

Bu görevlerden birinden diğerine yapılacak atamalar ilgilinin muvafakati veya buldukları yerde kendi kusurları olmaksızın hakimliğin gerektirdiği şeref ve tarafsızlıkla görev yapamayacakları yahut buldukları yerlerde kalmaları memuriyetlerinin nüfuz ve itibarını zedeleyici veya işlerin çokluğuna ve çeşidine göre görevde gereken başarıyı göstermedikleri soruşturma ve belgelerle anlaşılmasına yahut kadro ve hizmetin böyle bir atanmayı zorunlu kılması haline bağlıdır.

Askeri Yargıtay Başkanlığına, İkinci Başkanlığına, daire başkanlıklarına, üyeliklerine ve Başsavcılığına seçilen askeri hakimlerin atamaları Millî Savunma Bakanı ve Başbakanın müşterek kararname ile Cumhurbaşkanının onayına sunulur ve Resmi Gazetede yayımlanır. Bunlar, muvafakatleri alınmak şartı ile başka bir göreve atanabilirler.

Adli müşavirliklerde, disiplin subaylıklarında, Askeri Adalet İşleri Başkanlığı kadrolarında ve askeri yargı ile ilgili diğer idari görevlerde bulunan askeri hakimlerin atamalarında süre ve muvafakat şartı aranmaz.”

MADDE 5- 357 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 19- Askeri ağır ceza mahkemesi başkanları ve askeri başsavcılarının izinleri Millî Savunma Bakanlığı; askeri ağır ceza mahkemesi ve askeri başsavcılık kadrolarında görevli diğer askeri hakimlerin izinleri ilgisine göre askeri ağır ceza mahkemesi başkanı veya askeri başsavcı; askeri ceza mahkemesi kadrosunda görevli askeri hakimlerin izinleri aynı yerdeki en kıdemli askeri ağır ceza mahkemesi başkanı; diğer görevlerde bulunan askeri hakimlerin izinleri ise sicil üstleri tarafından 926 sayılı Kanun hükümlerine göre verilir.

Askeri Yargıtay Kanunu ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanununun bu konudaki hükümleri saklıdır.

Uluslararası mahkeme veya kuruluşların kadrolarında görev almak isteyen askeri hakimlere verilecek izinler hakkında 926 sayılı Kanunun ek 10 uncu maddesi uygulanır.”

MADDE 6- 357 sayılı Kanunun 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 20- Askeri hakimlerin istifaları, bu Kanundaki özel hükümler saklı kalmak şartıyla subaylar hakkındaki hükümlere göre Millî Savunma Bakanı tarafından kabul edilir.”

MADDE 7- 357 sayılı Kanunun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 21- Askeri hakimlerin görev yerleri ve sıfatları ne olursa olsun emeklilik yaş hadleri diğer subaylar gibidir. Askeri hakimlerin kanunlarda belirtilen yükümlülük sürelerini tamamlamaları halinde özel kanununda yazılı belli şartlar içinde emekliliklerini isteme hakları vardır. Emeklilik istemleri Millî Savunma Bakanı tarafından kabul edilir.

926 sayılı Kanunun ek 5 inci ve geçici 30 uncu maddeleri hükümleri askeri hakimler hakkında da uygulanır.

Bu Kanunda belirtilen esaslara göre; meslekten çıkarılma ve askeri hakim olmaya engel suçluluk halleri ve askeri hakim general-amirallere ilişkin olarak 926 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, askeri hakimler rütbelerinin yaş haddine kadar hizmete devam ederler.”

MADDE 8- 357 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “Askeri Yargıtay Daireler Kuruluna” ibaresi yürürlükten kaldırılmış, ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Soruşturma sırasında alınması gereken kararlar o yerdeki askeri ağır ceza mahkemesi tarafından incelenir ve karara bağlanır.”

“Adli müşavirlikler, disiplin subaylıkları, Askeri Adalet İşleri Başkanlığı, Askeri Adalet Teftiş Kurulu, askeri yargı ile ilgili idari görev kadroları ile uluslararası mahkeme veya kuruluşların kadrolarında ve yurtdışı sürekli ve geçici görevlerde bulunan birinci sınıf askeri hakimler, disiplin cezası, soruşturma ve kovuşturma bakımından Askeri Yargıtay üyeleri hakkındaki hükümlere tabidir. Ancak soruşturma yapılması Millî Savunma Bakanının istemine bağlıdır.”

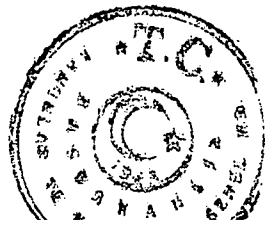
MADDE 9- 357 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 29- Askeri hakimlere; sıfat ve görevleri gereklerine uymayan hal ve hareketlerinin tespit edilmesi üzerine durumun niteliğine ve ağırlık derecesine göre, Askeri Hakimler Kurulu tarafından, savunmaları aldirılarak aşağıdaki disiplin cezalarından biri verilebilir:

a) Uyarma cezası; görevde daha dikkatli olması gerektiğinin yazı ile bildirilmesi olup, aşağıdaki hallerde verilir.

- 1) Görevde kayıtsızlık ve düzensizlik.
- 2) Meslektaşlarına, emrindeki personele, görevi nedeniyle muhatap olduğu kişilere veya iş ilişkisi bulunan kişilere karşı kırıcı davranmak.
- 3) Mazeretsiz olarak göreve geç gelmek ve görevden erken ayrılmak.
- 4) Kanun, tüzük, yönetmelik, karar ve talimatlarda açık olarak belirtilen konularda işi uzatacak şekilde davranışlarda bulunmak, yazı ve tekitleri zamanında cevaplandırmamak.
- 5) Nitelik ve ağırlıkları itibarıyla yukarıda belirtilenlerin benzeri eylemlerde bulunmak.

b) Aylıktan kesme cezası; izinsiz veya kabul edilir mazereti olmaksızın göreve bir veya iki gün gelmeyenlerin aylıklarından her gün için bir günlüğünün kesilmesidir.

c) Kınama cezası; belli bir eylem veya davranışın kusurlu sayıldığı yazı ile bildirilmesi olup, aşağıdaki hallerde verilir.

1) Hizmet içinde ve dışında, resmi sıfatının gerektirdiği saygınlık ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak.

2) Kılık ve kıyafetinde mesleğin gerektirdiği saygınlığı gözetmemek.

3) Meslektaşlarına, emrindeki personele, görevi nedeniyle muhatap olduğu kişilere veya iş ilişkisi bulunan kişilere kötü muamelede bulunmak.

4) Eşinin, reşit olmayan veya kısıtlanmış çocuklarının kazanç getiren sürekli faaliyetlerini, onbeş gün içinde bildirmemek.

5) Mevzuat uyarınca Millî Savunma Bakanlığının verdiği talimatı yerine getirmemek, büro ve kalem teşkilatının denetimini ihmal etmek.

6) Görevin, işbirliği ve uyum içerisinde yapılmasını engelleyici tutum ve davranışlarda bulunmak.

7) Devlete ait araç ve gereçleri özel işlerde kullanmak.

8) İzinsiz veya kabul edilmiş bir mazereti olmaksızın kesintisiz üç gün göreve gelmemek.

9) Nitelik ve ağırlıkları itibarıyla yukarıda belirtilenlerin benzeri eylemlerde bulunmak.

d) Kademe ilerlemesini durdurma cezası; bulunulan kademedeki ilerlemenin bir yıl süre ile durdurulması olup, aşağıdaki hallerde verilir.

1) Mazeretsiz olarak göreve geç gelmeyi veya erken ayrılmayı alışkanlık haline getirmek.

2) Ödeme gücünün üstünde borçlanmak suretiyle borçlarını ödeyemez duruma düşmek veya kesinleşmiş borcunu kasten ödemeyerek hakkında yasal yollara başvurulmasına neden olmak.

3) Belirlenen durum ve sürelerde mal beyanında bulunmamak.

4) İzinsiz veya kabul edilmiş mazereti olmaksızın kesintisiz dört ila dokuz gün göreve gelmemek.

5) Nitelik ve ağırlıkları itibarıyla yukarıda belirtilen benzeri eylemlerde bulunmak.

e) Derece yükselmesini durdurma cezası; bir üst dereceye yükselmenin iki yıl süre ile durdurulması olup, aşağıdaki hallerde verilir.

1) İzinsiz veya kabul edilmiş mazereti olmaksızın, bir takvim yılı içinde, toplam onbeş gün göreve gelmemek.

2) Meslek mensuplarına yasaklanmış veya mesleğin gerekleriyle bağdaşmayan kazanç getirici faaliyetlerde bulunmak.

f) Yer değiştirme cezası; bulunulan garnizonun görev süresi dolmadan en az bir derece altındaki başka bir garnizona o garnizondaki asgari hizmet süresi kadar kalmak üzere atanmak suretiyle görev yerinin değiştirilmesi olup, aşağıdaki hallerde verilir.

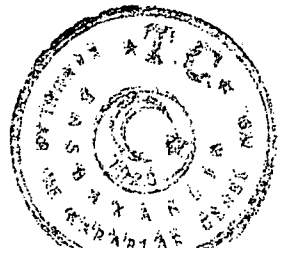
1) Kusurlu veya uygunsuz hareket ve ilişkileriyle mesleğin şeref ve nüfuzunu veya şahsi onur ve saygınlığını yitirmek.

2) Yaptıkları işler veya davranışlarıyla görevini doğru ve tarafsız yapamayacağı kanısını uyandırmak.

3) Hatır ve gönüle bakarak veya kişisel duygulara kapılarak görev yaptığı kanısını uyandırmak.

4) Göreve dokunacak surette ve kendi kusurlarından dolayı meslektaşlarıyla geçimsiz ve dirliksiz olmak.

5) Somut deliller elde edilmemiş olsa bile, rüşvet aldığı veya irtikapta bulunduğu kanısını uyandırmak.

6) Doğrudan doğruya veya aracı eliyle hediye istemek ve görev sırasında olmasa dahi çıkar sağlamak amacı ile verilen hediye kabul etmek veya iş sahiplerinden borç istemek veya almak.

g) Meslekten çıkarma cezası; bir daha mesleğe alınmamak üzere göreve son verilmesidir.

Birinci fıkranın (f) bendinin (5) numaralı alt bendinde yazılı hallerden dolayı hangi görevde olursa olsun iki defa, diğer alt bentlerindeki hallerden dolayı üç defa yer değiştirme veya derece yükselmesinin durdurulması cezası almış olmak veya kasten işlenen bir suçtan dolayı altı aydan fazla süreyle hapis cezasına veya affa uğramış olsa bile Devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, Devlet sırlarına karşı suçlar ile casusluk, zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık suçlarından veya cinsel dokunulmazlığa karşı suçlardan biri ile mahkum olmak ya da bu suçlardan birinden dolayı hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş olmak meslekten çıkarılmayı gerektirir. Ancak, verilen cezanın bu suçlardan birinden dolayı verilmemiş olması ve cezanın ertelenmiş, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesindeki seçenek yaptırımlardan birine çevrilmiş veya yüzseksen günden fazla adli para cezası olması halinde meslekten çıkarma cezası yerine, yer değiştirme cezası verilir.

İkinci fıkra dışında kalan ceza mahkumiyetlerinin ertelenmiş veya Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesindeki seçenek yaptırımlara çevrilmiş olup olmadığına bakılmaksızın suçun niteliğine göre diğer disiplin cezalarından biri verilir.

Hükümlülüğü gerektiren suç, mesleğin şeref ve onurunu bozan veya mesleğe olan genel saygı ve güveni ortadan kaldıran nitelikte görülürse, bu Kanunda daha alt derecede bir disiplin cezası öngörülmemiş olmak kaydıyla, cezanın miktarına ve ertelenmiş veya Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesinde yer alan seçenek yaptırımlardan birine çevrilmiş olup olmadığına bakılmaksızın, meslekten çıkarma cezası verilir.

Disiplin cezasının uygulanmasını gerektiren fiil suç teşkil etmese ve hükümlülüğü gerektirmese bile mesleğin şeref ve onurunu ve memuriyet nüfuz ve itibarını bozacak nitelikte görüldüğü takdirde de meslekten çıkarma cezası verilir.”

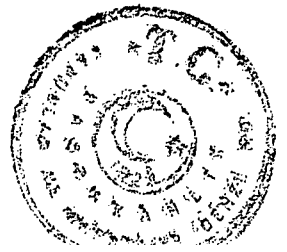
MADDE 10- 357 sayılı Kanunun mülga 30 uncu maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Disiplin cezalarına ilişkin usul ve esaslar ile yargı yolu:

MADDE 30- Sicilden silinmesi mümkün olan disiplin cezası uygulanmasına neden olmuş bir eylem veya davranışın, üçüncü fıkrada yazılı süreler içinde tekrarlanması veya aynı tür disiplin cezasını gerektiren birden çok eylem veya davranışın bir arada bulunması hallerinde bir derece ağır disiplin cezası verilir.

İlk defa disiplin suçu işleyenlerden geçmiş hizmetleri sırasında çalışmaları olumlu olan ve sicilleri, sicil tam notunun %90 ve daha yukarısında olanlar hakkında, meslekten çıkarmayı gerektiren durumlar hariç olmak üzere, verilecek cezalardan bir derece hafif olanı uygulanabilir veya uyarma ve kınama cezalarını gerektiren hallerde disiplin cezası verilmeyebilir.

Meslekten çıkarma ve yer değiştirme cezalarından başka bir disiplin cezası verilen askeri hakimler, uyarma, aylıktan kesme ve kınama cezalarının kesinleşmesinden itibaren dört yıl, kademe ilerlemesi ve derece yükselmesini durdurma cezalarının kesinleşmesinden itibaren altı yıl geçtikten sonra Askeri Hakimler Kuruluna başvurarak bu disiplin cezalarının silinmesini ve dosyalarından çıkarılmasını isteyebilirler.

Üçüncü fıkrada yazılı süreler içerisinde, belgelerle kanıtlanan tutum ve davranışları ile meslekteki başarısı, isteği haklı kılacak nitelikte görülürse, disiplin cezasının silinmesine karar verilir ve disiplin cezaları silinerek dosyalarından çıkarılır.

Askeri hakimler hakkında ceza soruşturması veya kovuşturmasına başlanmış olması, aynı olaydan dolayı disiplin soruşturmasını gerektirmeyeceği gibi, ilgilinin mahkum olması veya olmaması ayrıca disiplin cezası verilmesine engel teşkil etmez.

Meslekten çıkarma ve yer değiştirme cezalarını gerektiren eylemler hariç olmak üzere, bu Kanuna göre disiplin soruşturmasını gerektiren eylemlerin işlenmesinden itibaren üç yıl geçmiş ise disiplin soruşturması açılamaz. Disiplin cezasını gerektiren eylemin işlendiği tarihten itibaren beş yıl geçmiş ise disiplin cezası verilemez.

Disiplin cezasını gerektiren eylem, aynı zamanda bir suç teşkil eder ve bu suç için kanunda daha uzun bir zamanaşımı süresi öngörülmüş olur ve ceza soruşturması veya kovuşturması da açılır ise, altıncı fıkrada belirtilen süre yerine bu süreler uygulanır.

Disiplin cezaları verildikleri tarihte hüküm ifade eder ve derhal uygulanır. Kararlar ilgilinin şahsi dosyasına konulur.

Hakkında disiplin cezası verilenler, kararın tebliğinden itibaren Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde idari yargı yoluna başvurabilir.”

MADDE 11- 357 sayılı Kanunun mülga 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Görevden uzaklaştırma:

MADDE 31- Hakkında soruşturma yapılan askeri hakimın göreve devamının, soruşturmanın selametine yahut yargı erkinin nüfuz ve itibarına zarar vereceğine kanaat getirilirse, Askeri Hakimler Kurulunca geçici bir tedbir olarak görevden uzaklaştırılmasına veya soruşturmanın sonuçlanmasına kadar geçici yetki ile başka bir yerde görevlendirilmesine karar verilebilir.

Yukarıdaki tedbirler, soruşturmanın ve kovuşturmanın herhangi bir safhasında da alınabilir.

Görevden uzaklaştırılanlar hakkında bu Kanun hükümleri saklı kalmak üzere 926 sayılı Kanunun açığa alınan subaylara ilişkin hükümleri uygulanır. Askeri hakimler ayrıca açığa alınmazlar.

Görevden uzaklaştırma, bir disiplin soruşturması gereği olarak en çok üç ay devam edebilir. İşin niteliğinin gerektirmesi halinde Askeri Hakimler Kurulu tarafından bu süre iki ay daha uzatılabilir. Bu süreler sonunda, hakkında bir karar verilmediği takdirde ilgili göreve başlatılır.

Görevden uzaklaştırma, bir ceza soruşturması veya kovuşturması gereği olduğu takdirde, Askeri Hakimler Kurulu iki ayı aşmayan süreler içinde ilgilinin durumunu inceleyerek görevine dönüp dönmemesi hakkında bir karar verir.

Görevden uzaklaştırmaya ilişkin kararlar ilgiliye tebliğ olunur.

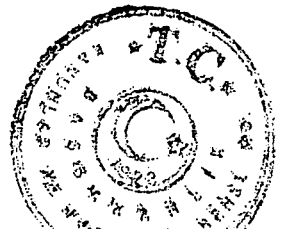
Soruşturma sonunda meslekten çıkarma cezası verilmesine veya kovuşturmaya geçilmesine gerek bulunmadığının anlaşılması halinde, görevden uzaklaştırma kararı Askeri Hakimler Kurulu tarafından derhal kaldırılır.

Soruşturma veya yargılama sonunda;

a) Hakkında kovuşturmaya geçilmesine gerek bulunmayan ile kovuşturmaya başlanıp da kovuşturma konusu olan fiil ayrıca meslekten çıkarılma cezası verilmesini gerektirir nitelikte görülmeyenin,

b) Meslekten çıkarılmadan başka bir disiplin cezası verilenin,

c) Beraatine, hakkındaki kamu davasının her ne sebeple olursa olsun ortadan kaldırılmasına veya davanın düşmesine veya kamu davasının reddine veya meslekten çıkarmayı gerektirmeyecek bir ceza ile hükümlülüğüne karar verilenin,

bu kararların kesinleşmesi beklenmeksizin, hakkındaki görevden uzaklaştırma kararı kaldırılır.

Soruşturmaya konu olan eylemlerin göreve devama engel olmadığı hallerde Askeri Hakimler Kurulu tarafından görevden uzaklaştırma veya geçici yetki ile başka bir yerde görevlendirme kararı her zaman kaldırılabilir.”

MADDE 12- 357 sayılı Kanunun Üçüncü Kısmının başlığı “Askeri Hakimler Kurulu” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 13- 357 sayılı Kanunun mülga 32 nci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Kuruluş:

MADDE 32- Mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre Askeri Hakimler Kurulu kurulmuştur.

Askeri Hakimler Kurulu; Millî Savunma Bakanı ile Millî Savunma Bakanının teklifi ve Başbakanın onayı ile birinci sınıf askeri hakimler arasından seçilen dört üyeden oluşur.

Askeri Hakimler Kurulunu yönetmek ve temsil etmek üzere Millî Savunma Bakanı, Kurula başkanlık yapar.

Askeri Hakimler Kurulu, kanunlarla verilen görevlerini yerine getirirken ve yetkilerini kullanırken bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, mercii veya kişi, Kurula emir ve talimat veremez.

Askeri Hakimler Kurulu, mahkemelerin bağımsızlığı ile hakimlik teminatı esaslarını gözeterek adalet, tarafsızlık, doğruluk ve dürüstlük, tutarlılık, eşitlik, ehliyet ve liyakat ilkeleri çerçevesinde görev yapar.”

MADDE 14- 357 sayılı Kanunun mülga 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Askeri Hakimler Kurulunun görevleri:

MADDE 33- Askeri Hakimler Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Millî Savunma Bakanlığının askeri mahkemelerin yargı çevresinin değiştirilmesi konusundaki tekliflerini karara bağlamak.

b) Askeri hakimlerle ilgili;

1) Mesleğe kabul etme,

2) Atama ve nakletme,

3) Yıllık ve mazeret izinleri dışındaki her türlü izinleri verme,

4) Birinci sınıfa ayırma ve birinci sınıf olma,

5) Disiplin cezası verme ve disiplin cezalarını sicilden silme,

6) Görevden uzaklaştırma,

işlemlerini yapmak.

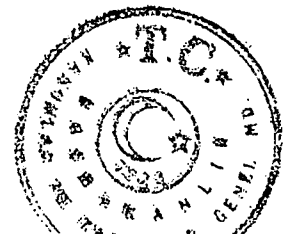
c) Yargı yetkisinin kullanımına ilişkin hususlar hariç olmak üzere askeri mahkemede görevli askeri hakimlerin idari görevleri ile delilleri değerlendirme ve suçu niteleme yetkisi hariç olmak üzere askeri savcılarının adli görevlerine ilişkin konularda genelge düzenlemek.

d) Askeri hakimlerin nöbet gün ve saatleri ile nöbet tutanların dinlenme haklarına ilişkin esasları belirlemek.

e) Mevcut askeri hakim miktarının kadro ihtiyacını karşılamadığı hallerde ihtiyacın yedek subaylar yoluyla karşılanması için Millî Savunma Bakanlığına teklifte bulunmak.

f) Görev alanına ilişkin yönetmelik ve genelgesi çıkarmak.

g) Kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

h) Savaş ve seferberlik halleri ile yurtdışında görevlendirilen birliklerle birlikte hareket edecek ve görev yapacak askeri ağır ceza mahkemeleri, askeri mahkemeler ve askeri savcılar ile bunların kararlarına bakacak itiraz mercilerini belirlemek.”

MADDE 15- 357 sayılı Kanunun mülga 34 üncü maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Üyelik süresi, üyelikte boşalma ve üyeliğin sona ermesi:

MADDE 34- Başkan dışındaki Kurul üyelerinin görev süresi dört yıldır. Görev süresi dolan üye yeniden seçilebilir. Bu üyelerin;

a) Askeri hakimlik mesleğinden çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı kesin hüküm giymesi, çekilmesi, Kurul üyesi olmayı gerektiren görevinden ayrılması veya emekli olması hallerinde kendiliğinden,

b) Kurul üyesi olabilme şartlarından birini taşımadığının sonradan anlaşılması veya bu şartlardan herhangi birini kaybetmesi halinde Kurul üye tam sayısının salt çoğunluğunun, bu durumu tespit eden kararla,

üyeliği sona erer.

Kurul üyelerinin hizmet süreleri, tabi oldukları kanun hükümlerine göre hizmetlerinde değerlendirilir.”

MADDE 16- 357 sayılı Kanunun mülga 35 inci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Çalışma usulleri:

MADDE 35- Askeri Hakimler Kurulunun gündemi, Başkan tarafından belirlenir ve en az toplantı gününden üç gün önce üyelere bildirilir.

Gündemde değişiklik yapılması, Başkanın talebi üzerine Kurul kararıyla olur.

Kurulun sekreteryası, Askeri Adalet İşleri Başkanlığı tarafından yürütülür. Bu amaçla Askeri Adalet İşleri Başkanlığı bünyesinde yeteri kadar personel görevlendirilir.

Kurul, her yıl Mayıs ve Aralık aylarının ilk haftası toplanır. Ancak, ihtiyaç halinde Başkanın daveti üzerine diğer zamanlarda da toplanabilir.

Kurul üye tamsayısının salt çoğunluğuyla karar alır. Başkan, en kıdemsizden başlayarak oyları toplar ve en sonunda kendi oyunu kullanır. Disiplin işlemlerinde oyların dağılması halinde ilgilinin en fazla aleyhinde olan oy çoğunluk meydana gelinceye kadar kendisine en yakın olan oya ilave edilir.

Oylamalarda çekimser oy kullanılamaz.

Kurul üyeleri;

a) İş kendisi ile ilgili ise,

b) İlgilinin, evlilik bağı kalmasa bile karı veya kocası, kan veya kayın hısımlığından üstsoyu veya altsoyu veya onunla evlat edinme bağı veyahut ilgili ile aralarında ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kan hısımlığı veya evlilik sona erse dahi ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kayın hısımlığı olursa,

c) Aynı işte tanık olarak dinlenmiş, bilirkişilik, avukatlık, hakimlik veya savcılık yapmış ya da daha önce işin soruşturulması ile görevlendirilmiş ise,

d) İlgili ile aralarında bakılan işe esas olan olaydan önce açılmış bir dava varsa,

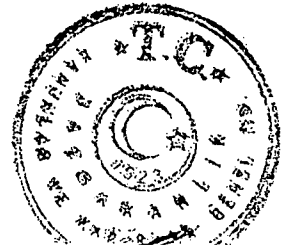
Kurul çalışmalarına katılamazlar ve herhangi bir şekilde işe bakamazlar. Bu nedenle oylarda eşitlik olması halinde Başkanın kullandığı oy yönünde çoğunluk sağlanmış sayılır.

Kurulda görüşülen işler tutanağa bağlanır ve tesis edilen işlemler bir kararla tespit edilir.

Kararlarda;

a) Konunun, varsa iddia ve savunmanın özeti,

b) Kararın ve varsa karşıoyun gerekçesi,

c) Karara karşı başvurulabilecek kanun yolları, mercileri ve süresi, gösterilir.

Gerekçeli kararlar, karar tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde yazılır.

Kurulun;

a) Askeri hakimlerin özlük ve disiplin işleri hakkında verdiği kararlar kendilerine,

b) Müracaatların sonuçları ise ilgisine,

tebliğ edilir.

Kurulun tüm kararlarına karşı yargı yolu açıktır.”

MADDE 17- 357 sayılı Kanununun 38 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 38- Askeri hakimler ve askeri savcılar, duruşma hakimliği ve savcılık görevlerini yaparlarken eşiti adliye hakimlerinin ve savcılarının özel kıyafetini taşırlar. Askeri hakimlere Millî Savunma Bakanlığınca yapılacak mesleki kıyafet, kitap ve bilgisayar yardımı hakkında 2802 sayılı Kanununun 112 nci maddesi hükümleri uygulanır.”

MADDE 18- 357 sayılı Kanununun 39 uncu maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“F) Genelkurmay Başkanlığınca gösterilen lüzum üzerine Millî Savunma Bakanlığınca uygun görülecek yurtdışı sürekli görev yerlerindeki kadrolar.

G) Uluslararası mahkeme veya kuruluşların kadroları.”

MADDE 19- 357 sayılı Kanununun 40 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 40- Millî Savunma Bakanı, askeri mahkemelerde ve askeri başsavcılıklarda görevli askeri hakimlere asıl görevlerine ek olarak ve üç ayı geçmemek üzere; izin, hastalık veya diğer sebeplerle boş bulunan aynı yerdeki veya başka bir yargı çevresindeki aynı nevi hizmete ait kadro görevini yapmak için geçici yetki verebilir.”

MADDE 20- 357 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 13- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan askeri hakimlerin, birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma tarihleri, bu Kanun hükümleri dikkate alınarak, kazanılmış hak ve statüleri geriye götürülmeksizin ve geçmişe yönelik mali hak ve yükümlülükler doğurmaksızın yeniden belirlenir.”

MADDE 21- 357 sayılı Kanununun;

a) 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “askeri hakim yardımcılığı veya askeri savcı yardımcılığı görevlerinden” ibaresi “Askeri Hakimler Kurulu tarafından askeri hakim kadrolarından” ve ikinci fıkrasında yer alan “veya askeri savcı yardımcılıkları görevlerine” ibaresi “kadrolarına”,

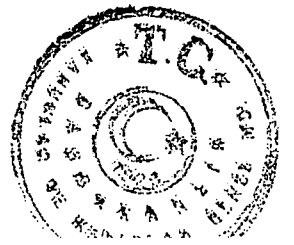
b) Ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Milli Savunma Bakanlığınca” ibaresi “Askeri Hakimler Kurulunca” ve ikinci fıkrasında yer alan “Milli Savunma Bakanlığı” ibaresi “Askeri Hakimler Kurulu”,

c) Ek 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “teşkilatında görevli buldukları komutanlığa” ibaresi “Askeri Hakimler Kuruluna”, şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 22- 357 sayılı Kanununun;

a) Birinci Kısmında yer alan “Üçüncü Bölüm Adaylık ve Yardımcılık” ibaresi ve 27 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ile yardımcıları” ibaresi,

b) 357 sayılı Kanununun 11 inci, 22 nci ve 26 ncı maddeleri, yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 23- 22/5/1930 tarihli ve 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununun Birinci Kısım başlığı "Askeri suçlar ve cezalar" şeklinde ve 1 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Askeri suçlar ve cezalar hakkında genel hükümler:

MADDE 1- Bu Kanunda özel bir düzenleme bulunmadığı takdirde, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun genel hükümleri, askeri suçlar ve cezalar hakkında da uygulanır.

Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Askeri suç: Bu Kanun kapsamında yer alan suçları,
  - b) Sırf askeri suç: Bu Kanunda tanımlanan ve ancak askeri şahıslar tarafından fail sıfatıyla işlenebilen suçları,
- ifade eder."

MADDE 24- 1632 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"**MADDE 3-** Askeri şahıslar; subay, sözleşmeli subay, astsubay, sözleşmeli astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş, ortaöğretimde bulunanlar ile henüz onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç askeri öğrenci, askeri hizmetlerde buldukları sürece yedek subay, yedek astsubay ve yedek erbaş ve er, sözleşmeli erbaş ve er, yükümlü erbaş ve erler ile savaş halinde 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 115 inci maddesinde belirtilen yükümlülükleriyle sınırlı olmak üzere Millî Savunma Bakanlığı ile Türk Silahlı Kuvvetleri kadro ve kuruluşunda çalışan sivil personel ve rızası ile Türk Silahlı Kuvvetlerine katılanlardır."

MADDE 25- 1632 sayılı Kanunun 39 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ceza ve güvenlik tedbirleri ile tutuklama kararlarının infaz şekli:

MADDE 39- Askeri şahıslar hakkında askeri ve adli yargı mahkemeleri tarafından hükmolunan hapis cezaları, bu sıfatlarını korudukları sürece askeri cezaevlerinde infaz edilir.

Ancak yükümlü erbaş ve erler hakkında;

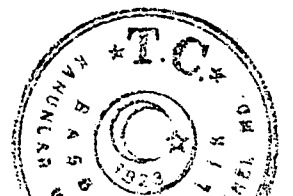
- a) Asker edilmeden önce işledikleri suçlardan verilen hapis cezaları,
- b) Asker edildikten sonra işledikleri suçlardan verilen bir yıl veya daha fazla süreli hapis cezaları,

Adalet Bakanlığı ceza infaz kurumlarında çektirilir. Koşullu salıverilen veya tahliye edilen yükümlüler, geri kalan askerlik hizmetlerini tamamlamak üzere askeri makamlara teslim edilirler. Bunlar hakkında hükmolunan denetimli serbestlik tedbirlerinden askerlik yükümlülüğü ile bağdaşmayanların yerine getirilmesi, askerlik hizmetlerinin sonuna bırakılır.

Askere alınmadan önce veya askeri yargının görev alanına girenler hariç askerlikleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı, bir yıl ve daha az süreli hürriyeti bağlayıcı bir ceza, kısa süreli hapis cezaları yerine hükmedilen Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesinin birinci fıkrasının (c), (e) ve (f) bentlerinde yazılı tedbirler veya adli para cezasına mahkûm edilen, 16/6/1927 tarihli ve 1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu hükümlerine göre askerlik hizmetini yerine getirenler ile yükümlü erbaş ve erler hakkında verilen ceza ve tedbirlerin yerine getirilmesi askerlik hizmetlerinin sonuna bırakılır.

Haklarında tutuklama kararı verilen askeri şahıslar, bu sıfatlarını korudukları sürece en yakın askeri tutukevine konurlar. Ancak yükümlü erbaş ve erlerin adli yargıdaki soruşturma ve kovuşturmaları esnasında verilen tutuklama kararlarının infazı, Adalet Bakanlığı ceza infaz kurumlarında yerine getirilir. Bunlar tahliyelerinden sonra geri kalan askerlikleri tamamlattırılmak üzere yeniden askere sevk edilirler.

İnfaz sırasında tutuklu ve hükümlülerin üzerlerinde askerlik kıyafet ve işaretleri bulunmaz."

MADDE 26- 1632 sayılı Kanunun 47 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Erteleme:

MADDE 47- Türk Ceza Kanununun hapis cezasının ertelenmesine ilişkin hükümleri, askeri suçlar hakkında da uygulanır.

Ancak aşağıdaki hallerde hapis cezaları ertelenmez.

a) Sırf askeri suçlardan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan netice cezanın üç ay veya daha fazla süreli hapis cezası olması.

b) Fiilin disiplini ağır şekilde ihlal etmesi veya birliğin güvenliğini tehlikeye düşürmesi veya birliğin muharebe hazırlığını veya etkinliğini zafiyete uğratması veya büyük bir zarar meydana getirmesi.

c) Fiilin savaş veya seferberlikte işlenmesi.

d) Daha önce sırf askeri bir suçtan dolayı mahkum olunması.”

MADDE 27- 1632 sayılı Kanunun 77 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Disiplin cezasına ilişkin infaz şartlarına uymama:

MADDE 77- Yetkili kişi ve organlar tarafından disiplin cezası ile cezalandırılan askeri şahıslardan disiplin cezasının infaz şartlarını yerine getirmeyenler, dört aydan iki yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Birinci fıkraya göre verilecek ceza, suç seferberlik halinde işlendiği takdirde yarı oranında, savaş halinde ise bir kat arttırılır.

Birinci fıkrada yazılı fiilin, 66 ila 70 inci maddelerde yazılı suçları oluşturması halinde sadece bu suçlara ilişkin hükümler uygulanır. Ancak bu suçlardan dolayı verilecek ceza altıda bir oranında arttırılır.”

MADDE 28- 1632 sayılı Kanunun mülga 149 uncu maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Uyuşturucu veya uyarıcı maddelere ilişkin suçlar:

MADDE 149- Kıt’a, karargâh veya kurumlarda ya da görev esnasında veya görev yerlerinde;

a) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma,

b) Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak,

suçlarını işleyen askeri şahıslar hakkında, Türk Ceza Kanununun bu suçlara ilişkin hükümleri uygulanır.”

MADDE 29- 1632 sayılı Kanunun ek 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

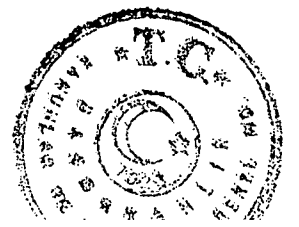
“EK MADDE 8- Askeri ve adli yargı mahkemeleri tarafından verilen kısa süreli hapis cezaları; 1076 sayılı Kanun hükümlerine göre askerlik hizmetini yerine getiren yükümlüler ile yükümlü erbaş ve erler hakkında Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesinde yazılı tüm seçenek yaptırımlara, diğer askeri şahıslar hakkında ise aynı maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (d) bentlerinde yazılı seçenek yaptırımlara çevrilebilir.

Ancak aşağıdaki hallerde kısa süreli hapis cezaları seçenek yaptırımlara çevrilemez:

a) Sırf askeri suçlardan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan netice cezanın iki ay veya daha fazla süreli hapis cezası olması.

b) Fiilin disiplini ağır şekilde ihlal etmesi veya birliğin güvenliğini tehlikeye düşürmesi veya birliğin muharebe hazırlığını veya etkinliğini zafiyete uğratması veya büyük bir zarar meydana getirmesi.

c) Fiilin savaş veya seferberlikte işlenmesi.

1076 sayılı Kanun hükümlerine göre askerlik hizmetini yerine getirenler ile yükümlü erbaş ve erler hakkında verilen kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımların yerine getirilmesi askerlik hizmetlerinin sonuna bırakılır.”

MADDE 30- 1632 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 11- 1632 sayılı Kanunda yer alan “ölüm” cezaları “ağırlaştırılmış müebbet hapis” cezasına dönüştürülmüştür.”

MADDE 31- 1632 sayılı Kanununun 17 nci maddesi, 20 ila 28 nci maddeleri, 35 inci maddesinin ikinci fıkrası, 40 ncı maddesi, 42 ila 44 üncü maddeleri, 130 uncu maddesinin üçüncü fıkrası ve 131 inci maddesinde yer alan “Yok edilen eşya, hayvan ve sairinin değerlerinin ödettirilmesine de hükmolunur.” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 32- 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 1- Türk Milleti adına yargı yetkisini kullanacak askeri mahkemeler, askeri birliklerin teşkilat yapıları ve buldukları yerlerin coğrafi durumu ile mahkemelerin iş yoğunluğu gözönünde tutulmak suretiyle Genelkurmay Başkanlığının ve Askeri Hakimler Kurulunun görüşü alınarak Millî Savunma Bakanlığınca kurulur ve aynı yolla kaldırılır.

Askeri mahkemeler buldukları il veya ilçenin adıyla anılır. Askeri mahkeme kurulmasına karar verilen il veya ilçede en az bir askeri ağır ceza mahkemesi ve bir askeri ceza mahkemesi kurulur. İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde askeri mahkemelerin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır.

Genelkurmay Başkanlığının bulunduğu ilde her halde bir askeri ağır ceza mahkemesi ve bir askeri ceza mahkemesi kurulur.

Askeri ceza mahkemesi tek hakimlidir. Askeri ceza mahkemeleri, kanunların ayrıca görevli kıldığı haller saklı kalmak üzere, askeri ağır ceza mahkemesinin görevi dışında kalan dava ve işlere bakmakla görevlidir.

Askeri ağır ceza mahkemesinde bir başkan ile yeteri kadar üye bulunur. Bu mahkeme bir başkan ve iki üye ile toplanır. Askeri ağır ceza mahkemeleri, kanunların ayrıca görevli kıldığı haller saklı kalmak üzere, subay ve astsubayların işledikleri suçlara ait davalar ile ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçlara ait dava ve işlere bakmakla görevlidir.

Askeri mahkemelerin görevlerinin belirlenmesinde, nitelikli halleri gözetilmeksizin, suçun kanunda yer alan cezasının üst sınırı gözönünde bulundurulur.

Askeri ağır ceza mahkemesi ile askeri ceza mahkemesi arasında çıkan görev uyuşmazlıklarını Askeri Yargıtay çözümler.

Askeri ağır ceza mahkemesinde görevli üyeler, Askeri Hakimler Kurulu tarafından iş yoğunluğu gözönünde tutulmak suretiyle askeri ceza mahkemesinde de görevlendirilebilir.

Askeri ağır ceza mahkemesinin görevine giren soruşturmalarda, hakim kararı gerektiren her türlü işleme ait kararlar, askeri ceza mahkemesi tarafından verilir.

Askeri mahkemeler ile askeri başsavcılıklardaki askeri hakim sınıfına ilişkin kadrolar, müşterek kadrodur. Bu kadroların kuvvet komutanlıklarına tahsisi, Genelkurmay Başkanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça yapılır.”

MADDE 33- 353 sayılı Kanununun 2 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tanımlar:

MADDE 2- Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Asker kişi: Subay, sözleşmeli subay, astsubay, sözleşmeli astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş, ortaöğretimde bulunanlar ile henüz onsekiz yaşını doldurmamış

olanlar hariç askeri öğrenci, askeri hizmetlerde buldukları sürece yedek subay, yedek astsubay ve yedek erbaş ve er, sözleşmeli erbaş ve er, yükümlü erbaş ve erler ile savaş halinde 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 115 inci maddesinde belirtilen yükümlülükleriyle sınırlı olmak üzere Millî Savunma Bakanlığı ile Türk Silahlı Kuvvetleri kadro ve kuruluşunda çalışan sivil personel ve rızası ile Türk Silahlı Kuvvetlerine katılanları,

b) Askeri mahkeme: İlgili askeri ceza mahkemesini veya askeri ağır ceza mahkemesini,

c) Bakan: Millî Savunma Bakanı,

d) Bakanlık: Millî Savunma Bakanlığını,

e) En yakın askeri mahkeme;

1) Askeri ceza mahkemesi tarafından verilen kararlar yönünden;

(a) Aynı yerde askeri ağır ceza mahkemesinin tek dairesi varsa;

(aa) Kararına itiraz edilen hakimin askeri ağır ceza mahkemesinin üyesi olmaması halinde, aynı yerdeki askeri ağır ceza mahkemesini,

(bb) Kararına itiraz edilen hakimin askeri ağır ceza mahkemesinin üyesi olmakla beraber, katılımı olmaksızın askeri ağır ceza mahkemesinin teşekkül edebilmesi halinde, kararına itiraz edilen hakim dışındaki üyelerin katılımı ile teşekkül eden aynı yerdeki askeri ağır ceza mahkemesini,

(cc) Kararına itiraz edilen hakimin askeri ağır ceza mahkemesinin üyesi olması ve katılımı olmaksızın askeri ağır ceza mahkemesinin teşekkül edememesi halinde, coğrafi bakımdan en yakın askeri ağır ceza mahkemesini,

(b) Aynı yerde askeri ağır ceza mahkemesinin birden fazla dairesi varsa; nöbetçi daireyi; kararına itiraz edilen hakimin nöbetçi dairenin üyesi olması halinde, numara olarak nöbetçi daireyi izleyen daireyi; nöbetçi daire son numaralı daire ise (1) numaralı daireyi,

2) Askeri ağır ceza mahkemesi tarafından verilen kararlar ile itiraz üzerine ilk defa verilen tutuklama kararları yönünden;

(a) Aynı yerde askeri ağır ceza mahkemesinin tek dairesi varsa, coğrafi bakımdan en yakın askeri ağır ceza mahkemesini,

(b) Aynı yerde askeri ağır ceza mahkemesinin birden fazla dairesi varsa; numara olarak kararına itiraz edilen daireyi izleyen daireyi; kararına itiraz edilen daire son numaralı daire ise (1) numaralı daireyi,

f) Komutan: Askeri mahkemelerin buldukları il veya ilçedeki en büyük kıta komutanı veya askeri kurum amirini,

g) Komutanlık: Askeri mahkemelerin buldukları il veya ilçedeki en büyük kıta komutanlığı veya askeri kurum amirliğini, ifade eder.”

MADDE 34- 353 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Askeri başsavcılık:

MADDE 6- Askeri mahkeme bulunan her il veya ilçede, o il veya ilçenin adıyla anılan bir askeri başsavcılık kurulur.

Askeri başsavcılıkta, bir askeri başsavcı ve yeteri kadar askeri savcı bulunur.

Askeri savcılar, buldukları yerdeki askeri mahkemelere adli yönden bağlanan askeri birlik ve kurumun mensupları hakkında yetkilidir.

Askeri başsavcılıklar arasında çıkan yetki uyuşmazlıkları aralarında çözümlenir. Uzlaşma sağlanamaz ise, uyuşmazlığı Bakanlık çözümler.”

MADDE 35- 353 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 9- Askeri mahkemeler, asker kişiler tarafından işlenen askeri suçlar ile bunların asker kişiler aleyhine veya askerlik hizmet ve görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevlidirler.

Birinci fıkra kapsamında olsa dahi Devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlara ait davalar her halde adliye mahkemelerinde görülür.

Birinci ve ikinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 1 inci maddesi ve 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11 inci maddesinin (D) fıkrası kapsamındaki görevler ile Türkiye Büyük Millet Meclisi veya Bakanlar Kurulu kararları kapsamındaki görevler nedeniyle görev veren ya da bu nitelikteki bir görevi ifa eden asker kişilerin, görevlerini yerine getirirken, görevin niteliğinden doğan veya görevle ilgili olmak şartıyla görevin ifası sırasında işledikleri iddia olunan suçlardan dolayı adli yargının görevine girdiğinden bahisle haklarında soruşturma yapılması Genelkurmay Başkanı ve Kuvvet Komutanları için Başbakanın, Jandarma Genel Komutanı için İçişleri Bakanının, diğer personel için Millî Savunma Bakanının (Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli için İçişleri Bakanının) iznine tabidir.

Savaş hali haricinde, asker olmayan kişiler askeri mahkemelerde yargılamaz.”

MADDE 36- 353 sayılı Kanunun 12 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İştirak halinde işlenen suçlar:

MADDE 12- Asker kişilerin askeri mahkemelerin yargı yetkisine tabi bir suçu asker olmayan kişilerle iştirak halinde işlemesi durumunda yargılama, asker kişiler için askeri yargıda, asker olmayan kişiler için ise adli yargıda yapılır. Bu durum bekletici sorun yapılamaz.”

MADDE 37- 353 sayılı Kanunun 15 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Genelkurmay Başkanlığının bulunduğu yerde kurulan askeri mahkemenin özel yetkisi:

MADDE 15- Kanunlardaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla;

a) General ve amiral rütbesindeki asker kişinin askeri yargıya tabi suçları,

b) Askeri Ceza Kanununun 55 nci, 56 ncı, 57 nci, 58 inci ve 59 uncu maddeleri ile 148 inci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendinde yazılı suçlar,

Genelkurmay Başkanlığının bulunduğu yerde kurulan askeri mahkemede görülür. Bu askeri mahkemenin birden fazla dairesinin bulunması halinde (1) numaralı daire yetkilidir.”

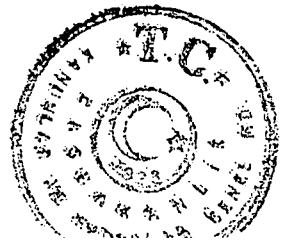
MADDE 38- 353 sayılı Kanunun 35 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Millî Savunma Bakanının yetki ve sorumluluğu:

MADDE 35- Bakan, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin görevler hariç olmak üzere askeri hâkim ve askeri savcılar üzerinde gözetim hakkını haizdir. Askeri hâkim ve askeri savcılar idari görevleri yönünden Bakanlığa bağlıdırlar.

Askeri mahkemelerin ve askeri başsavcılıkların personel, bina, malzeme ve her türlü ihtiyacı doğrudan veya Askeri Hakimler Kurulunun teklifi üzerine Bakanlıkça karşılanır.

Bakanlık, birinci ve ikinci fıkradaki görev ve yetkilerini Askeri Adalet İşleri Başkanlığı aracılığıyla yürütür.”

MADDE 39- 353 sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

“Hükmün açıklanmasının geri bırakılması:

EK MADDE 4- 5271 sayılı Kanunun hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin hükümleri, aşağıdaki haller hariç askeri suç ve cezalar hakkında da uygulanır:

a) Sırf askeri bir suçtan dolayı altı ay veya daha fazla süreli hapis cezasına hükmedilmesi.

b) Fiilin disiplini ağır şekilde ihlal etmesi veya birliğin güvenliğini tehlikeye düşürmesi yahut birliğin muharebe hazırlığını veya etkinliğini zafiyete uğratması veyahut büyük bir zarar meydana getirmesi.

c) Fiilin savaş veya seferberlikte işlenmesi.

EK MADDE 5- 353 sayılı Kanunda ve askeri yargı ile ilgili diğer kanunlarda yer alan “teşkilatında askeri mahkeme kurulan kıta komutanı veya askeri kurum amiri” ibareleri “Komutan” olarak anlaşılır.”

MADDE 40- 353 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte soruşturma veya kovuşturma evresinde bulunan suçlardan doğan istirdat ve tazminat taleplerine ilişkin evrak, genel hükümlere göre takip edilmek üzere ilgili birimlere gönderilir.

GEÇİCİ MADDE 4- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte askeri mahkeme ve savcılıklara tahsis edilmiş bina, malzeme, araç ve gereçler ile teşkilatlarında görevli personel altı ay içinde başka bir işleme gerek kalmaksızın Millî Savunma Bakanlığına devredilir.”

MADDE 41- 353 sayılı Kanunun;

a) 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “askeri savcılıklarda” ibaresi “askeri başsavcılıklarda”,

b) 36 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “askeri savcılıkları” ibaresi “askeri başsavcılıkları”,

c) 49 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kıdemli hakimi” ibaresi “başkanı” ve ikinci fıkrasında yer alan “askeri savcılığa” ibaresi “askeri başsavcılığa”,

ç) 216 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “askeri savcı” ibaresi “askeri başsavcı”,

d) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “askeri hakimi” ibaresi “askeri ceza mahkemesi hakimini”, “duruşma hakimini” ibaresi “askeri ağır ceza mahkemesi başkanını” ve “askeri savcılığı” ibaresi “askeri başsavcılığı”,
şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 42- 353 sayılı Kanunun;

a) 197 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “kıdemli” ibaresi ile 244 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “kıdemli askeri” ibaresi,

b) 10 uncu, 16 ncı, 19 uncu, 34 üncü, 104 üncü, 124 üncü ve 144 üncü maddeleri, yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 43- 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununa 56 ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 56/A maddesi eklenmiştir.

“Önleme araması

MADDE 56/A- Tehlikenin veya suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla usulüne göre verilmiş askeri ceza mahkemesi kararı veya bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde askeri birlik komutanının veya askeri kurum amirinin veya askeri hakim

sınıfı adli müşavirin yazılı emri üzerine, askeri mahallerde askeri hakimler hariç kişilerin üstü, araçları, özel kâğıtları ve eşyası aranır, alınması gereken tedbirler alınır, suç delilleri koruma altına alınarak bu Kanun hükümlerine göre gerekli işlemler yapılır.

Arama talep yazısında, arama için makul sebeplerin oluştuğunun gerekçeleriyle birlikte gösterilmesi gerekir. Arama kararında veya emrinde; aramanın sebebi, konusu ve kapsamı ile yapılacağı yer, zaman ve geçerli olacağı süre belirtilir.

Aramanın sonucu, arama kararı veya emri veren merci veya makama bir tutanakla bildirilir.

Konutta ve yerleşim yerinde ve eklentilerinde önleme araması yapılamaz.

Bir suç işlenmesini veya disiplinsizliğin gerçekleşmesini önlemek veya kişilerin hayatı, vücut bütünlüğü veya malvarlığı bakımından ya da topluma yönelik mevcut veya muhtemel bir tehlikeyi önlemek amacıyla kışla, konak veya ordugâhta bulunan kıta veya askeri kurumun komutan veya amiri veya bunların verecekleri yazılı emir üzerine diğer askeri makamlar tarafından, askeri hakimler hariç personelin, askeri öğrencilerin, erbaşların ve erlerin kullanım alanlarında ve askeri öğrenciler ile erbaş ve erlerin dolap, çanta ve üstünde kontrol yapılabilir.

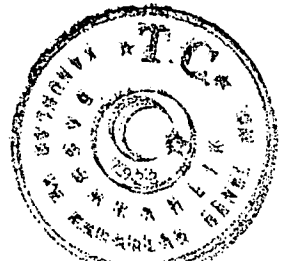
Asker kişiler de dâhil olmak üzere, askeri mahallere girmek veya çıkmak isteyenler duyarlı kapıdan geçmek zorundadır. Bu kişilerin üstleri, duyarlı kapının ikaz vermesi halinde, metal dedektörle aranır; eşyaları teknik cihazlardan ve güvenlik sistemlerinden geçirilir; aracı, teknik cihazlarla, gerektiğinde el ile kontrol edilir ve aranır. Şüphe halinde veya bu cihazların bulunmadığı yerlerde, herhangi bir emir veya karar olmasına bakılmaksızın, arama ve kontrol elle yapılabilir. Teknik cihazların ikazının sürmesi halinde, bu kişiler ancak elle aramayı kabul ettikleri takdirde askeri mahallere girebilirler. Milletvekilleri, hakimler, Cumhuriyet savcıları, askeri hakimler, avukatlar, mülki idare amirleri ve Sayıştay meslek mensupları ile uluslararası sözleşmelerle yetkileri tanınmış kişi ve kuruluşların temsilcilerinin üstleri ve eşyaları ağır ceza mahkemelerinin görevine giren suçüstü halleri dışında elle aranamaz; aracının, dışarıdan bakıldığında içerisi görünmeyen bölümlerinin açılması istenemez.

Beşinci ve altıncı fıkraların uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 44- 27/6/1972 tarihli ve 1600 sayılı Askerî Yargıtay Kanununun 6 ncı maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Askerî Yargıtay dairesinin ilk derece mahkemesi olarak verdiği kararın temyiz yolu ile incelenmesinde Askerî Yargıtay dairesinde duruşmaya katılıp da hükme müessir olacak hukuki işlemlerin yapıldığı oturumda bulunmuş veya karara katılmış olanlar Daireler Kurulunda bulunamazlar.

Askerî Yargıtay dairesinin ilk derece mahkemesi olarak verdiği direnme kararının temyiz yolu ile incelenmesinde Daireler Kurulu, Askerî Yargıtay dairesinde duruşmaya katılıp da hükme müessir olacak hukuki işlemlerin yapıldığı oturumda bulunmuş veya karara katılmış olanlar haricindeki kanuni engeli olmayan Askerî Yargıtay üyelerinden oluşur. Direnme kararını inceleyen kurulun üye sayısının çift sayılı olması hâlinde üyelik kıdemi en az olan üye kurula katılmaz.”

MADDE 45- 1600 sayılı Kanunun 27 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yargılama usulü:

MADDE 27- Askerî Yargıtay daireleri ile diğer kurullarında ve Başsavcılığında, bu Kanun ile 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununda ve diğer kanunlarda belirtilen yargılama usulleri uygulanır.

Askerî Yargıtay dairelerinin ilk derece mahkemesi olarak baktıkları davaların duruşmasında iddia makamını teşkil eden Askerî Yargıtay Başsavcılığı, temyiz dilekçesini, beyanını ve varsa lâyihasını ilgili Askerî Yargıtay Daire Başkanlığına gönderir.

Askerî Yargıtay dairelerinin ilk derece mahkemesi olarak baktıkları davalarda Askerî Yargıtay Başsavcılığınca tebliğname düzenlenmez. Ancak, Başsavcılığın temyiz dilekçesi, beyanı ve varsa lâyihası, ilgili Askerî Yargıtay Daire Başkanlığınca hükmü temyiz etmeleri veya temyiz etmeseler dahi aleyhlerine sonuç doğurabilecek görüş içermesi hâlinde sanık veya müdafî ile katılan veya vekillerine tebliğ olunur. İlgili taraf tebliğden itibaren bir hafta içinde yazılı olarak cevap verebilir. İlgili Askerî Yargıtay Daire Başkanlığı dosyayı Askerî Yargıtay Başkanlığına gönderir.

İlk derece mahkemesi olarak hüküm veren Askerî Yargıtay dairesi, Daireler Kurulu kararına karşı direnebilir. Direnme üzerine Daireler Kurulunca yeniden verilecek karara uyulması zorunludur.

353 sayılı Kanunda ve diğer kanunlarda açıkça gösterilen hâllerde, Askerî Yargıtay dairesinin ilk derece mahkemesi olarak verdiği kararlara karşı itiraz edilebilir. Bu takdirde, temyiz isteminin reddine dair kararlara karşı yapılan itirazların incelenmesi Daireler Kuruluna, bunun dışında kalan tüm kararlar hakkındaki itirazların incelenmesi ise, numara olarak kendisini izleyen daireye; son numaralı daire için birinci daireye aittir.

Cezaların yerine getirilmesi sırasında, hüküm kesinleşmeden önce gerçekleşen şahsî hürriyeti sınırlama sonucunu doğuran hâller nedeniyle geçirilmiş süreler ile hastanede geçen sürenin cezadan indirilmesine, değişik hükümlerdeki cezaların toplanmasına ve mahkûmiyet hükmünün yorumunda veya çektirilecek cezanın hesabında duraksamaya ilişkin bir karar alınması gerekirse, ilk derece mahkemesi olarak davaya bakan ilgili Askerî Yargıtay dairesinden karar istenir. Bu kararlar duruşma yapılmaksızın verilir.

Karar verilmeden önce Askerî Yargıtay Başsavcısının ve hükümlünün görüşlerini yazılı olarak bildirmeleri istenebilir.

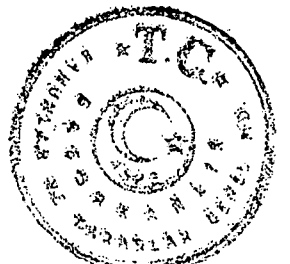
Hükmü veren Askerî Yargıtay dairesi kaldırılmış ise onu numara itibarıyla izleyen daire; son numaralı daire söz konusu ise birinci daire karar verir.

Yukarıdaki fıkralar uyarınca yapılan başvurular cezanın infazını ertelemez. Ancak, ilk derece mahkemesi olarak davaya bakan ilgili Askerî Yargıtay dairesi, olayın özelliğine göre infazın ertelenmesine veya durdurulmasına karar verebilir.

Bu kararlara karşı Askerî Yargıtay Başsavcısı ile hükümlü ve varsa müdafî bir hafta içinde itiraz edebilirler.

İtiraz üzerine hükmü veren Askerî Yargıtay dairesini numara itibarıyla izleyen daire; son numaralı daire söz konusu ise birinci daire karar verir.”

MADDE 46- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

GENEL GEREKÇE

Her devlet kendi varlığını korumak için orduya ve millî savunmanın düzenlenmesine muhtaçtır. Nitekim bu ihtiyaç nedeniyle, Anayasanın 117 nci maddesinde kaynağını bulan Türk Silahlı Kuvvetlerinin vazifesi 211 sayılı Kanunun 35 inci maddesinde; yurtdışından gelecek tehdit ve tehlikelere karşı Türk vatanını savunmak, caydırıcılık sağlayacak şekilde askerî gücün muhafazasını ve güçlendirilmesini sağlamak, Türkiye Büyük Millet Meclisi kararıyla yurtdışında verilen görevleri yapmak ve uluslararası barışın sağlanmasına yardımcı olmak şeklinde düzenlenmiştir. Bu vazifelerin yerine getirilmesi, silahlı kuvvetlerle ilgili farklı düzenlemeler yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Ayrıca disiplinin suçlarla ihlali ihtimali de gözardı edilemez. Suçlarla ihlal edilen düzen ve disiplinin yeniden sağlanması için, Anayasanın 145 inci ve 156 ncı maddelerinde askeri yargının varlığı kabul edilmiştir.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 10 uncu ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6 ncı maddelerinde mahkemelerin bağımsız ve tarafsız olması hükmü bulunmaktadır. Bu bağlamda, hak ve özgürlüklerin güvencesi olan yargılamayı yapacak mahkemelerin yetkilerini belirleyen Anayasanın 9 uncu maddesinde, yargı yetkisinin, Türk milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılacağı ifade edilmektedir. Avrupa Birliği üyelik süreci kapsamında gerçekleştirilen birçok hukukî düzenleme, adli ve idari yargıyı etkilediği gibi, Anayasanın 145 inci maddesinde düzenlenen askeri yargıyı da etkilemiştir. 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile, Anayasanın askeri yargı ile ilgili bazı maddelerinde önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu kapsamda;

1) Anayasanın 145 inci maddesinde yapılan değişikliklerle;

a) Askeri yargı organlarının kuruluşu, işleyişi, askeri hakimlerin özlük işleri ve askeri savcılık görevlerini yapan askeri hakimlerin mahkemesinde görevli buldukları komutanlık ile ilişkilerinin düzenlenmesi ölçütlerinden biri olan “askerlik hizmetinin gerekleri” kavramı Anayasadan çıkarılmıştır.

b) Askeri hakimlerin yargı hizmeti dışındaki askeri hizmetler yönünden askeri hizmetlerin gereklerine göre teşkilatında görevli buldukları komutanlık ile olan ilişkilerinin kanunla düzenleneceğine dair son cümle Anayasadan çıkarılmıştır.

c) Savaş hali haricinde asker olmayan kişilerin askeri mahkemelerde yargılanamayacağı ilkesi belirlenmiştir.

ç) Asker kişiler tarafından askeri mahallerde işlenen bazı suçlar ile Devletin güvenliğine, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlara ait davaların adli yargıda görüleceği hususları düzenlenmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında da doğası itibarıyla Silahlı Kuvvetler mensuplarının belli hak ve özgürlüklerine, sivillere uygulanması mümkün olmayan sınırlamalar getirilebileceği ve ayırık düzenlemeler yapılabileceği kabul edilmektedir.

Askeri Ceza Kanununun, ancak belirli bir durumda bulunan kimseleri ilgilendirmesi ve genel olarak koruduğu hukukî menfaatin, hukuk devleti ilkesine uygun olarak, Türk Silahlı Kuvvetlerinde kişi hak ve özgürlükleri ile astın ve üstün hukukunu korumak, askeri disiplini muhafaza etmek ve suç işlenmesini önlemek olması nedeniyle genel ceza kanunlarında yer verilmeyen millî savunmaya özgü bir kısım suçlar yönünden farklı düzenlemeler ihtiva etmesi kaçınılmazdır.

Diğer taraftan, 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun bazı hükümleri, Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarına konu olmuştur.

Anayasa Mahkemesi, 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 49 uncu maddesinin (A) fıkrasının “fiilleri hakkında dava müruzamanı bütün askeri mükellefiyetlerin ... bitmesinden itibaren işlemeğe başlar” bölümünün “bakaya suçu” yönünden 5/7/2011 tarihli ve 27985 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 30/3/2011 tarihli ve E. 2007/95, K. 2011/61 sayılı Kararı ile; “firar suçu” yönünden 6/10/2012 tarihli ve 28433 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 11/4/2012 tarihli ve E. 2011/111, K. 2012/56 sayılı Kararı ile Anayasaya aykırı olduğuna ve iptaline karar vermiştir.

Anayasa Mahkemesi, 23/1/2013 tarihli ve 28537 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 17/1/2013 tarihli ve E. 2012/80, K. 2013/16 sayılı Kararı ile; bazı askeri suçlar yönünden erteleme hükümlerinin uygulanmayacağı ve kısa süreli hapis cezasının seçenek yaptırımlara çevrilmeyeceğine ilişkin 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasının, 4551 sayılı Kanunun 12 nci maddesi ile değiştirilen (A) bendinin birinci ve ikinci cümleleri ile ek 8 inci maddesinin ikinci fıkrasının bir kısmının ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması hükümlerinin askeri suçlar yönünden uygulanmayacağına ilişkin ek 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasının Anayasaya aykırı olduğuna ve iptaline karar vermiştir.

Anayasa Mahkemesi, 6/10/2009 tarihli ve 27368 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 11/6/2009 tarihli ve E. 2006/42, K. 2009/73 sayılı Kararı ile 3/7/2005 tarihli ve 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanununun 2 nci maddesinin ikinci fıkrası olan “Asker kişiler hakkında statüleri devam ettiği sürece bu Kanunda belirtilen denetimli serbestliğe ilişkin hükümler uygulanmaz.” ibaresinin Anayasaya aykırı olduğuna ve iptaline karar vermiştir.

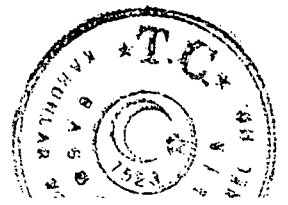
Anayasanın 38 inci maddesinin onuncu fıkrası, 7/5/2004 tarihli ve 5170 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ile değiştirilerek ölüm cezası verilemeyeceği düzenlenmiştir. Anayasanın 15 inci ve 87 nci maddelerinde aynı Kanun ile yapılan değişiklikler ile ölüm cezasının infazına ilişkin hükümler yürürlükten kaldırılmıştır. Anayasada yapılan bu değişiklikler neticesinde 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununda yer alan ölüm cezasına ilişkin hükümler Anayasaya aykırı hale gelmiştir.

7/5/2010 tarihli ve 5982 sayılı Kanunun 15 inci maddesi ile Anayasanın 145 inci maddesi değiştirilmiş ve Devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlara ait davaların her halde adliye mahkemelerinde görüleceği düzenlenmiştir.

Bütün bu gelişmeler, 1632 sayılı Askerî Ceza Kanunda bazı değişiklikler yapılmasını zorunlu hale getirmiştir. Bu kapsamda öngörülen düzenlemeler ile;

-1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun erteleme ve kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlara çevirme hükümlerinin askeri suçlar için uygulanmayacağı yönündeki kanun maddelerinin Anayasa Mahkemesince iptali sonrasında oluşan disiplin zafiyetini gidermek amacıyla, Anayasa Mahkemesinin iptal kararındaki gerekçeler doğrultusunda orantılı düzenlemeler yapılmıştır.

-1632 sayılı Askerî Ceza Kanununda sırf askeri suçun tanımı bulunmamakta ise de gerek Kanunda gerekse diğer kanunlarda bu kavrama yer verildiği görülmektedir. Sözü edilen kavram, Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi yönünden de önem arz etmekte ve

Sözleşmenin 4 üncü maddesinde genel ceza kanununda kısmen veya tamamen suç olarak öngörülmeyen askeri suçlar dolayısıyla iadenin kapsam dışı olduğu belirtilmektedir. Aynı kavrama 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun suçta tekerrür ve özel tehlikeli suçlar başlıklı 58 inci maddesinde, 25/5/2005 tarihli ve 5352 sayılı Adli Sicil Kanununun 5 inci maddesinde, 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 118 inci maddesinde yer verilmiş, ancak bu kavram tanımlanmamıştır. Bu Kanunlarda bulunmasına karşılık hiçbir kanunda tanımı bulunmayan sırf askeri suçun tanımı yapılmıştır.

-2004 ve 2010 yıllarında Anayasada yapılan değişikliklerin zorunlu bir sonucu olarak; ölüm cezası kaldırılmış, ölüm cezası yerine ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası öngörülmüştür.

-Zamanaşımı hükümleri, Anayasa Mahkemesinin iptal kararları doğrultusunda, Türk Ceza Kanunu ile uyumlu hale getirilmiştir.

-5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile getirilen yeni sisteme uygun olarak, Hazine zararlarının askeri yargıda takip ve hükmedilmesine ilişkin hükümler yürürlükten kaldırılmıştır.

Ayrıca, Anayasa Mahkemesi tarafından 353 sayılı Kanunun birçok hükmünün de iptaline karar verilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 15/3/2012 tarihli ve E.: 2011/30 ve K.: 2012/36 sayılı Kararı ile, askeri mahkemelerin görev alanını düzenleyen 353 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinde yer alan "askeri mahallerde" ibaresi iptal edilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 20/9/2012 tarihli ve E.: 2011/80 ve K.: 2012/122 sayılı Kararı ile, askeri mahkemelere ve adliye mahkemelerine tabi kişiler tarafından bir suçun müştereken işlenmesi halinde, eğer suç Askeri Ceza Kanununda yazılı bir suç ise sanıkların yargılanmalarının askeri mahkemelerde; eğer suç Askeri Ceza Kanununda yazılı olmayan bir suç ise adliye mahkemelerinde yapılacağını hükme bağlayan 353 sayılı Kanunun 12 nci maddesi iptal edilmiştir.

Bu nedenlerle 353 sayılı Kanunda bazı değişiklikler yapılması zorunlu hale gelmiştir. Bu kapsamda öngörülen düzenlemeler ile;

-Günümüz şartlarına uygun olarak, askeri mahkemelerin kuruluşunun, askeri birliklerin teşkilat yapıları ve buldukları yerlerin coğrafi durumu ile mahkemelerin iş yoğunluğu gözönünde tutulmak suretiyle yapılması öngörülmüştür.

-Askeri mahkemelerin görev alanı Anayasa değişiklikleri doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir.

-Hükmün açıklanmasının geri bırakılması hükümlerinin askeri suçlar için uygulanmayacağı yönündeki kanun maddelerinin Anayasa Mahkemesince iptali sonrasında oluşan disiplin zafiyetini gidermek amacıyla, Anayasa Mahkemesinin iptal Kararındaki gerekçeler doğrultusunda orantılı düzenlemeler yapılmıştır.

-Asker kişilerin askeri mahkemelerin yargı yetkisine tabi bir suçu asker olmayan kişilerle iştirak halinde işlemesi durumunda yargılamanın, asker kişiler için askeri yargıda, asker olmayan kişiler için ise adli yargıda yapılacağı öngörülmüştür.

Anayasa Mahkemesinin 4/6/2014 tarihinde açıklanan Kararıyla, 357 sayılı Kanunun 25 inci ve 29 uncu maddelerinde yer alan askeri hakimler hakkında Millî Savunma Bakanı tarafından disiplin cezası verilmesini ve bu cezaların kesin nitelikte olmasını öngören hükümlerin iptaline ve kararın Resmi Gazete’de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir.

Bu nedenlerle, özellikle askeri hakimlerin disiplin soruşturmaları ile bu soruşturmalar sonunda verilebilecek disiplin cezaları ve bu cezaların, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre bağımsız bir kurul tarafından verilmesi gerekmektedir. Bu gereklilikten yola çıkılarak Tasarı ile, bağımsız ve kararları yargı denetimine açık bir Askeri Hakimler Kurulu kurulmuştur. Kurula, disiplin cezalarının yanı sıra mesleğe kabul, atama ve nakil, izin, birinci sınıfa ayırma ve birinci sınıf olma, görevden uzaklaştırma gibi konularda yetki ve görevler verilmiştir.

Bu kapsamda, 357 sayılı Kanunda yapılan değişiklikler ile;

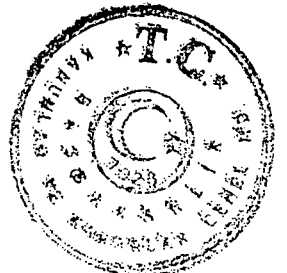
-24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununda bulunmayan yardımcılık müessesesi kaldırılarak askeri hakimler ile adli yargı hakimleri arasında uyum sağlanmıştır.

-Askeri mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre, bağımsız ve kararları yargı denetimine açık bir Askeri Hakimler Kurulu kurulmuştur.

-2802 sayılı Kanunda yer alan aylıktan kesme, kademe ilerlemesini durdurma, derece yükselmesini durdurma, yer değiştirme ve meslekten çıkarma disiplin cezaları ile görevden uzaklaştırma tedbiri askeri hakimler için de öngörülmüş ve bu ceza ve tedbirlerin usul ve esasları belirlenmiştir.

-Askeri hakimlerin, Genelkurmay Başkanlığınca ihtiyaç görülecek uluslararası karargâh, kurum, kuruluş ve benzeri yurtdışı görev yerleri ile uluslararası mahkeme veya kuruluşlarda ve yurtdışı geçici görev yerlerinde görevlendirilebilmelerine imkân tanıyacak düzenlemeler yapılmıştır.

Ayrıca, askeri mahallerde yapılacak önleme aramasının usul ve esasları, Anayasanın 20 nci ve 21 inci maddelerine uygun ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 9 uncu maddesi ile uyumlu bir şekilde 211 sayılı Kanunda düzenlenmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile, askeri mahkemeler ve askeri savcılıkların yeniden yapılandırılması ve yardımcılık müessesesinin kaldırılması nedeniyle, askeri hakim ve savcıların sicil sistemi yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 2- Madde ile, askeri mahkemeler ve askeri savcılıkların yeniden yapılandırılması ve yardımcılık müessesesinin kaldırılması nedeniyle, askeri hakim ve savcıların mesleki sicil sistemi yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 3- Madde ile, askeri hakimlerin birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma işlemlerinin, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu hükümleri doğrultusunda, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatına uygun olarak Askeri Hakimler Kurulunca yapılmasına ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

MADDE 4- Madde ile, askeri hakim atamalarının, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatına uygun olarak Askeri Hakimler Kurulunca yapılması ve Resmi Gazetede yayımlanması düzenlenmiştir.

MADDE 5- Madde ile, askeri mahkemeler ve askeri savcılıkların yeniden yapılandırılması ve yardımcılık müessesesinin kaldırılması nedeniyle askeri hakim ve savcıların izinleri, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatına uygun olarak yeniden düzenlenmiştir.

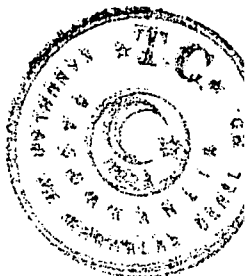
MADDE 6- Madde ile, askeri hakimlerin istifalarının ne şekilde kabul edileceği, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatına uygun olarak yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 7- Madde ile, askeri hakimlerin yaş haddi ve emekliliklerine ilişkin hususlar mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatına uygun olarak düzenlenmiştir.

MADDE 8- Madde ile, adli müşavirlikler, disiplin subaylıkları, Askeri Adalet İşleri Başkanlığı, Askeri Adalet Teftiş Kurulu, askeri yargı ile ilgili idari görev kadroları ile uluslararası mahkeme veya kuruluşların kadrolarında ve yurtdışı sürekli ve geçici görevlerde bulunan birinci sınıf askeri hakimlerin, 2802 sayılı Kanun hükümleri doğrultusunda disiplin cezası, soruşturma ve kovuşturma bakımından Askeri Yargıtay üyeleri hakkındaki hükümlerine tabi olacağı düzenlenmiştir.

MADDE 9- Madde ile, 2802 sayılı Kanunda yer alan aylıktan kesme, kademe ilerlemesini durdurma, derece yükselmesini durdurma, yer değiştirme ve meslekten çıkarma disiplin cezaları ile görevden uzaklaştırma tedbiri askeri hakimler için de öngörülmüş ve maddede bu ceza ve tedbirlerin usul ve esasları belirlenmiştir.

MADDE 10- Madde ile, askeri hakimlere bir üst veya alt disiplin cezasının uygulanması, disiplin cezalarının sicilden silinmesi, ceza soruşturması veya kovuşturması ile disiplin soruşturmasının bir arada yürütülmesi, disiplin cezalarında zamanaşımı, disiplin cezalarının uygulanması ve yargı yoluna ilişkin usul ve esaslar mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatına uygun olarak düzenlenmiştir.

MADDE 11- Madde ile, hakkında soruşturma yapılan askeri hakimın göreve devamının, soruşturmanın selametine yahut yargı erkinin nüfuz ve itibarına zarar vereceğine kanaat getirilmesi halinde, Askeri Hakimler Kurulu tarafından geçici bir tedbir olarak görevden uzaklaştırılması veya soruşturmanın sonuçlanmasına kadar geçici yetki ile başka bir yerde görevlendirilmesi konusu, 2802 sayılı Kanun hükümleri doğrultusunda düzenlenmiştir.

MADDE 12- Madde ile, Üçüncü Kısmın başlığı değiştirilmiştir.

MADDE 13- Madde ile, Askeri Hakimler Kurulunun kuruluşu, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre düzenlenmiştir.

MADDE 14- Madde ile, Askeri Hakimler Kurulunun görevleri, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre düzenlenmiştir.

MADDE 15- Madde ile, seçilen Kurul üyelerinin görev süresi boşalma ve üyeliğin sona ermesi, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre düzenlenmiştir.

MADDE 16- Madde ile, Askeri Hakimler Kurulunun çalışma usulleri, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre düzenlenmiştir.

MADDE 17- Madde ile, askeri hakimlere Millî Savunma Bakanlığınca mesleki kıyafet, kitap ve bilgisayar yardımı yapılması konusu, 2802 sayılı Kanunun 112 nci maddesi hükümlerine atfen düzenlenmiştir.

MADDE 18- Madde ile, askeri yargı ile ilgili idari görev kadrolarına, Genelkurmay Başkanlığınca gösterilen lüzum üzerine Millî Savunma Bakanlığınca uygun görülecek yurtdışı sürekli görev yerlerindeki kadrolar ile uluslararası mahkeme veya kuruluşların kadroları eklenmiştir.

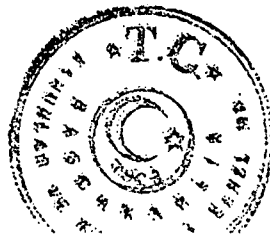
MADDE 19- Madde ile, askeri mahkemeler ve askeri savcılıkların yeniden yapılandırılması ve yardımcılık müessesesinin kaldırılması nedeniyle askeri hakim ve savcıların geçici yetkili olarak görevlendirilmesine ilişkin hüküm yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 20- Madde ile, 357 sayılı Kanunun 15 inci maddesinde yapılan değişiklik nedeniyle, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan askeri hakimlerin, birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma tarihlerinin, Kanun hükümleri dikkate alınarak, kazanılmış hak ve statüleri geriye götürülmeksizin ve geçmişe yönelik mali hak ve yükümlülükler doğurmaksızın yeniden belirlenmesi düzenlenmiştir.

MADDE 21- Madde ile, bazı terimler ve ifadeler adli yargıya paralel olarak değiştirilmiştir.

MADDE 22- Madde ile, askeri hakim yardımcılığı ve yardımcı askeri savcılık unvanları adli yargı paralelinde kaldırıldığından, Üçüncü Bölüm başlığı ve yardımcılığın düzenlendiği 11 inci madde yürürlükten kaldırılmıştır.

Yine Kanun ile askeri hakim ve savcılara verilecek cezalar arasına meslekten çıkarma cezası da eklendiğinden, bu düzenleme paralelinde ve hakimlik teminatına aykırı olan 357 sayılı Kanunun 22 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 27- Maddede, yetkili kişi ve organlar tarafından disiplin cezası ile cezalandırılan asker kişilerden disiplin cezasının infaz şartlarını yerine getirmeyenler cezalandırılmaktadır.

İkinci fıkrada, savaş ve seferberlik hallerinde artırım öngörülmüştür.

Üçüncü fıkrada, yetkili kişi ve organlar tarafından disiplin cezası ile cezalandırılan asker kişilerden disiplin cezasının infaz şartlarını yerine getirmeyenlerin fiillerinin, aynı zamanda Askeri Ceza Kanununun 66 ila 70 inci maddelerinde yazılı suçları oluşturması halinde sadece bu suçlara ilişkin hükümlerin uygulanacağı, ancak bu suçlardan dolayı verilecek cezanın arttırılacağı düzenlenmiştir.

MADDE 28- Madde ile, kıt'a, karargâh veya kurumlarda ya da görev esnasında veya görev yerlerinde işlenmesi halinde önemli bir disiplin zafiyetine neden olan uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma ve kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmamak suçlarını işleyen askeri şahıslar hakkında, Türk Ceza Kanununun bu suçlara ilişkin hükümlerin uygulanacağı düzenlenmiştir.

MADDE 29- Maddenin birinci fıkrasında, Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesinde yazılı seçenek yaptırımların kural olarak uygulanacağı belirtilmiş ancak askerlik yükümlüğünü yerine getirenler dışındaki asker kişiler, örneğin subay-astsubay veya sözleşmeli erbaş gibi personel hakkında ise sadece aynı maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (d) bentlerinde yazılı seçenek yaptırımların uygulanabileceği düzenlenmiştir. Aynı maddenin birinci fıkrasının (c), (e) ve (f) bentlerinde yazılı seçenek yaptırımlar, meslek olarak askerlik hizmet ve görevini ifa eden personel bakımından uygulanabilirliği bulunmadığından ve askerlik hizmet ve görevinin aksamamasına neden olacağından kapsam dışında tutulmuştur.

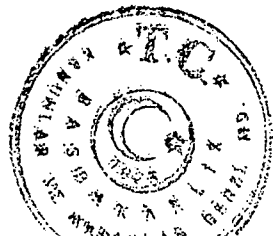
Maddenin ikinci fıkrasında, Anayasa Mahkemesinin, 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin birinci ve ikinci cümleleri ile ek 8 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki, hapis cezasına seçenek yaptırımlara çevirme hükümlerinin bazı askeri suçlar için uygulanmayacağı yönündeki hükümlerinin iptaline ilişkin Kararında yer alan gerekçeler doğrultusunda orantılı ve ölçülü bir düzenleme yapılmıştır.

Bu kapsamda bu fıkranın (a) bendinde, sırf askeri suçların askeri disiplin açısından arz ettiği önem dikkate alınarak bu suçlardan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan netice cezanın iki ay veya daha fazla süreli hapis cezası olması halinde seçenek yaptırımlara çevrilmeyeceği düzenlenmiştir. Ancak diğer askeri suçlarla ilgili olarak hükmolunan cezalar bakımından Türk Ceza Kanununda belirlenen dışında bir ceza sınırı öngörülmemiştir.

Aynı fıkranın (b) bendinde, bir suç tipine bağlı olmaksızın, işlenen suçun doğurduğu birtakım sonuçlar itibarıyla seçenek yaptırımlara çevirmenin yargılamadan beklenen amacın gerçekleşmesini engelleyeceği gözönüne alınmış ve hangi durumlarda kısa süreli hapis cezasının seçenek yaptırımlara çevrilmeyeceği konusunda düzenleme yapılmıştır. Yargılama sırasında hakimın takdir yetkisini her somut olayın hal ve şartlarına göre kullanarak, eylemin disiplini ağır olarak ihlal etmesi, birliğin güvenliğini tehlikeye düşürmesi, birliğin muharebe hazırlığını veya etkinliğini zafiyete uğratması veya büyük bir zarar meydana getirmesi hallerinin gerçekleşip gerçekleşmediğini tespit etmesi ve bu tespite göre seçenek yaptırımlar konusunda karar vermesi öngörülmüştür.

Aynı fıkranın (c) bendinde ise savaş ve seferberlik hallerinde tüm suçlar yönünden (b) bendinde yazılı hallerin var olduğu kabul edilerek seçenek yaptırıma çevirme yasağı öngörülmüştür.

Maddenin üçüncü fıkrasında, askerlik hizmetini yerine getiren erbaş ve erler ile yedek subaylar hakkında hükmolunan seçenek yaptırımların yerine getirilmesinin, bu kişilerin askerlik hizmetlerinin kesintiye uğramasını engellemek amacıyla askerlik hizmetlerinin sonuna bırakılacağı düzenlenmiştir.

MADDE 30- Madde ile, Anayasa değişikliği doğrultusunda 1632 sayılı Kanunda öngörülen ölüm cezaları, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına dönüştürülmüştür.

MADDE 31- Madde ile, adli yargı paralelinde yeniden düzenlenen konularda uygulama imkânı kalmayan bazı maddeler ve ifadeler yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 32- Madde ile, askeri mahkemelerin kuvvet komutanlıkları ile ordu ve kolordularda kurulma zorunluluğu kaldırılmakta, askeri birliklerin teşkilat yapıları ve buldukları yerlerin coğrafi durumu ile mahkemelerin iş yoğunluğu gözönünde tutulmak suretiyle Genelkurmay Başkanlığının ve Askeri Hakimler Kurulunun görüşü alınarak Millî Savunma Bakanlığınca kurulması esası getirilmektedir. Bunun tek istisnası ise, Genelkurmay Başkanlığının bulunduğu yerde her halde bir askeri ağır ceza mahkemesi ve bir askeri ceza mahkemesi kurulacağı düzenlemesidir.

Madde ile ayrıca, 353 sayılı Kanundan farklı olarak, askeri mahkemeler komutanlık teşkilatından çıkarılmakta, adli yargıda olduğu gibi buldukları yerin adıyla anılmaları düzenlenmektedir. Madde ile, askeri mahkemenin kurulmasına karar verilen il veya ilçede en az bir askeri ağır ceza mahkemesi ve bir askeri ceza mahkemesinin kurulacağı ve iş durumunun gerekli kıldığı yerlerde askeri mahkemelerin birden fazla dairesinin oluşturulabileceği, bu dairelerin numaralandırılacağı öngörülmüştür.

Maddenin dördüncü fıkrasında, askeri ceza mahkemelerinin; askeri hakim kadrosu, ülke gereksinimleri ve bugüne kadar yerleşmiş olan uygulama gözönünde tutularak, adli yargıda olduğu gibi tek askeri hakimle görev yapması esası benimsenmiştir. Ayrıca askeri ceza mahkemesi, görev açısından asıl askeri mahkeme olarak kabul edilmiş, kanunların ayrıca görevli kıldığı haller saklı kalmak üzere, askeri ağır ceza mahkemesinin görevi dışında kalan dava ve işlere bu mahkemede bakılacağı belirtilmiştir.

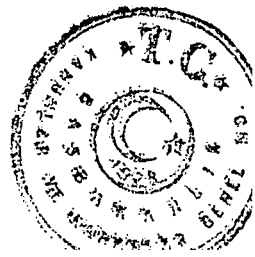
Maddenin beşinci fıkrasında, askeri ağır ceza mahkemesinde, ağır ceza mahkemelerinde olduğu gibi bir başkan ile yeteri kadar üyenin bulunacağı, ancak bu mahkemenin bir başkan ve iki üye ile toplanacağı belirtilmektedir. Ayrıca, fıkrada askeri ağır ceza mahkemelerinin bakmakla görevli olduğu dava ve işler düzenlenmiştir. Buna göre askeri ağır ceza mahkemeleri, subay ve astsubayların işledikleri suçlara ait davalar ile ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçlara ait dava ve işlere bakmakla görevli kılınmıştır. Ancak, kanunların bu düzenlemeden ayrı bir şekilde askeri ceza mahkemesini görevli kıldığı haller saklı olacak, bu gibi durumlarda özel kanun hükümleri uygulanacaktır.

Altıncı fıkrada, askeri ceza ve askeri ağır ceza mahkemelerinin görevlerini belirleyen kuralların nasıl uygulanacağı gösterilmektedir. Bir ceza hükmü, kastın yoğunluğunu, suçun işleniş şeklini ve özelliğini dikkate alarak o suça çeşitli cezalar tayin etmektedir. Bir ceza hükmünde ağırlaştırıcı veya hafifletici nedenler gözetilerek eylem için öngörülen cezanın artırılması ve eksiltilmesine ilişkin düzenlemeye de yer verilmiş ise, bu düzenleme esas alınmayacak, askeri ağır ceza mahkemesi ile askeri ceza mahkemelerinin görevlerinin belirlenmesinde suç için öngörülen cezanın üst sınırı gözönünde bulundurulacaktır.

Yedinci fıkra ile, askeri ağır ceza mahkemesi ile askeri ceza mahkemesi arasında çıkacak görev uyuşmazlıklarının çözüm yerinin Askeri Yargıtay olduğu belirtilmektedir.

Sekizinci fıkrada, askeri ağır ceza mahkemesinde görevli üyelerin, iş yoğunluğu gözönünde tutulmak suretiyle Askeri Hakimler Kurulu tarafından askeri ceza mahkemesinde de görevlendirilebileceği belirtilmiştir.

Dokuzuncu fıkrada, askeri ceza mahkemesine özel bir görev verilmekte ve askeri ağır ceza mahkemesinin görevine giren davalarla ilgili soruşturmalarda, hakim kararı gerektiren her türlü işleme ait kararların askeri ceza mahkemesi tarafından verileceği öngörülmüştür.

Son fıkra ile, askeri mahkeme ve askeri savcılıkların, tek bir kuvvet yerine farklı kuvvetlere mensup askeri hakimlerden oluşması öngörülmektedir. Bu şekilde, personel tasarrufu ve etkinliği, dolayısıyla yargılamaların hızlanması, tasarruf edilen personelin etkin görevlerde istihdam edilmesi ve dengeli iş dağılımı sağlanmış olacaktır. Ayrıca, askeri mahkeme ve askeri başsavcılıkların kadrolarının hangi kuvvet komutanlığına tahsis edileceğine, Genelkurmay Başkanlığının görüşü alınarak Millî Savunma Bakanlığınca karar verilecektir.

MADDE 33- Madde ile, 353 sayılı Kanunun uygulanmasında kullanılan ifadeler tanımlanmıştır.

MADDE 34- Askeri mahkemelerin teşkilatlanması doğrultusunda, askeri mahkeme kuruluşu bulunan her il veya ilçede o il veya ilçenin adıyla anılan bir askeri başsavcılık teşkilatı kurulması öngörülmektedir. Dışa karşı bir makam olarak gözüken askeri başsavcılık kendi içerisinde iş bölümü yapacaktır. Bu iş bölümünün gereği olarak, bir askeri başsavcı ve yeteri kadar askeri savcı bulundurulacaktır.

Üçüncü fıkra ile askeri savcılarının buldukları yerdeki askeri mahkemelere adli yönden bağlanan askeri birlik ve kurumun mensupları hakkında yetkili oldukları belirtilmiş; dördüncü fıkra ile, askeri başsavcılıklar arasında çıkan yetki uyuşmazlıklarının nasıl çözümleneceği düzenlenmiştir.

MADDE 35- Madde ile, Anayasanın 145 inci maddesinde yapılan değişikliğe uygun şekilde, askeri mahkemelerin görev alanı hükme bağlanmaktadır. Buna göre, kural olarak askeri mahkemelerin, asker kişiler tarafından işlenen askeri suçlar ile bunların asker kişiler aleyhine veya askerlik hizmet ve görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevli oldukları belirtilmiştir. Bu kuralın istisnasını ise, asker kişilerin Devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlara ait davalar teşkil etmektedir. Bu davalar her halde adliye mahkemelerinde görülecektir.

4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 1 inci maddesi ve 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11 inci maddesinin (D) fıkrası kapsamındaki görevler ile Türkiye Büyük Millet Meclisi veya Bakanlar Kurulu kararları kapsamındaki görevler nedeniyle görev veren ya da bu nitelikteki bir görevi ifa eden asker kişilerin, görevlerini yerine getirirken, görevin niteliğinden doğan veya görevle ilgili olmak şartıyla görevin ifası sırasında işledikleri iddia olunan suçlardan dolayı adli yargının görevine girdiğinden bahisle haklarında soruşturma yapılması Genelkurmay Başkanı ve Kuvvet Komutanları için Başbakanın, Jandarına Genel Komutanı için İçişleri Bakanının, diğer personel için Millî Savunma Bakanının (Jandarına Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli için İçişleri Bakanının) iznine tabi kılınmaktadır. Meydana gelen olaylarla ilgili olarak Cumhuriyet savcılıkları tarafından başlatılan hazırlık soruşturması sırasında şüphelinin asker kişi olduğunun tespiti halinde maddede sayılan makamlardan izin talep edilecektir.

Maddenin son fıkrasında, savaş hali haricinde, asker olmayan kişilerin askeri mahkemelerde yargılanamayacağı açıkça vurgulanmıştır.

MADDE 36- Madde ile, Anayasanın 145 inci maddesindeki savaş hali haricinde, asker olmayan kişilerin askeri mahkemelerde yargılanmayacağı hükmüne uygun olarak asker kişilerin askeri mahkemelerin yargı yetkisine tabi bir suçu asker olmayan kişilerle iştirak halinde işlemesi durumunda yargılamanın, asker kişiler için askeri yargıda, asker olmayan kişiler için ise adli yargıda yapılacağı belirtilmiştir.

Ayrıca madde ile, uygulamada yaşanan tereddütleri gidermek amacıyla bu durumun bekletici sorun yapılamayacağı açıkça düzenlenmiştir.

MADDE 37- Madde ile, Genelkurmay Başkanlığının bulunduğu yerde kurulan askeri mahkemenin bazı özel durumlara ilişkin yetkisi düzenlenmiştir.

MADDE 38- Anayasanın 145 inci maddesinden “askerlik hizmetinin gerekleri” kavramının çıkarılmasına yönelik değişiklik kapsamında, madde ile, askeri mahkeme ve askeri başsavcılıklar üzerinde yapılabilecek idari denetim düzenlenmiştir. Buna göre, askeri mahkemeler ve askeri başsavcılıkların idari işlerinin denetim yetkisi Millî Savunma Bakanlığına verilmiştir. Bakanlık dışındaki diğer askeri birim ve komutanlıkların askeri mahkeme ve askeri başsavcılıklar üzerinde herhangi bir denetim ve gözetim yetkisi bulunmamaktadır.

Maddede, askeri mahkemelerin ve askeri savcılıkların komutanlık teşkilatından çıkarılmasının bir gereği olarak personel, bina, malzeme ve her türlü ihtiyaçlarının doğrudan doğruya veya Askeri Hakimler Kurulunun teklifi üzerine Millî Savunma Bakanlığınca karşılanacağı düzenlenmiştir.

Millî Savunma Bakanlığının bu maddede belirtilen görevlerinin Bakanlık Askeri Adalet İşleri Başkanlığı aracılığıyla yerine getirileceği belirtilmiştir.

MADDE 39- Madde ile, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumunun askeri yargıya özgü düzenlemeleri hükme bağlanmıştır. Anayasa Mahkemesinin 17/1/2013 tarihli ve E.:2012/80, K.:2013/16 sayılı kararı doğrultusunda ölçülü ve orantılı bir düzenleme yapılmıştır.

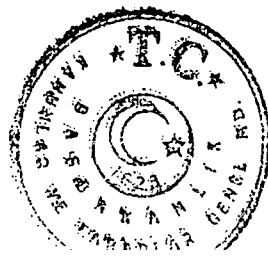
Öte yandan, Anayasanın 145 inci maddesinde yapılan değişiklikle, askeri hakimlerin yargı hizmeti dışındaki askeri hizmetler yönünden askeri hizmetlerin gereklerine göre teşkilatında görevli buldukları komutanlık ile olan ilişkilerinin kanunla düzenleneceğine dair son cümle madde metninden çıkarıldığından, 353 sayılı Kanunda ve askeri yargı ile ilgili diğer kanunlarda yazılı teşkilatında askeri mahkeme kurulan kıt'a komutanı veya askeri kurum amiri ibarelerinin yeni sistem dikkate alınarak 9 uncu maddede tanımlanan Komutan olarak anlaşılacağı yönünde genel bir düzenleme yapılmıştır.

MADDE 40- Madde ile, Askeri Ceza Kanununun 17 nci ve 353 sayılı Kanunun 16 ncı maddelerinin yürürlükten kaldırılması nedeniyle, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte soruşturma ve kovuşturma evresinde bulunan suçlardan doğan istirdat ve tazminat taleplerine ilişkin evrakın, genel hükümlere göre takip edilmek üzere, ilgili birimlere gönderileceği düzenlenmiştir.

Madde ile ayrıca, askeri mahkeme ve savcılıklara tahsis edilmiş bina, malzeme, araç ve gereçler ile teşkilatlarında görevli personelin altı ay içinde başka bir işleme gerek kalmaksızın Millî Savunma Bakanlığına devredilmesi öngörülmüştür.

MADDE 41- Madde ile, bazı terimler ve ifadeler adli yargıya paralel olarak değiştirilmiştir.

MADDE 42- Madde ile, Kanun ile yeniden düzenlenen konularda uygulama imkânı kalmayan bazı maddeler ve ifadeler yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 43- Askeri mahallerde önleme araması yapılmasının bir ihtiyaç olduğu yadsınamaz bir gerçektir. 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 9 uncu maddesinde kamuya açık olmayan işyerlerinde ve eklentilerinde önleme araması yapılması açık bir şekilde yasaklanmış olduğundan ve mülki amirlerin ve dolayısıyla da kolluk kuvvetlerinin askeri mahal dâhilinde bulunan alanlarda önleyici kolluk tedbirleri uygulama görev ve yetkileri bulunmadığından, 2559 sayılı Kanun hükümleri uyarınca sulh ceza hakimlerinin ve gecikmesinde sakınca bulunan hal itibarıyla da mülki amirlerin askeri mahaller ile ilgili önleme araması kararı vermeleri mümkün bulunmamaktadır.

353 sayılı Kanun, 211 sayılı Kanun ve Türk Silahlı Kuvvetlerini ilgilendiren diğer kanunlarda 2559 sayılı Kanuna atıf yapan bir düzenleme bulunmadığından, askeri mahkemeler veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde askeri yetkililerce, 2559 sayılı Kanunun 9 uncu maddesine dayanılarak askeri mahaller için önleme araması kararı veya emri verilmesi imkânı da bulunmamaktadır.

Madde ile, askeri mahallerde yapılacak önleme aramasının usul ve esasları, Anayasanın 20 nci ve 21 inci maddeleri ile 2559 sayılı Kanunun 9 uncu maddesine uygun şekilde 211 sayılı Kanuna bir madde eklenmek suretiyle düzenlenmiştir.

Söz konusu düzenlemede, askeri mahallerde fiziki güvenlik ile bilgi güvenliğine ve emniyet ve kazaların önlenmesine yönelik olarak verilmiş emirlere riayet edilip edilmediğinin tespiti maksadıyla, askeri birlik komutanı veya askeri kurum amirinin emriyle idari kontroller yapılabileceği hükme bağlanmıştır. Ayrıca madde de, askeri mahallere giriş ve çıkışlarda yapılacak kontrollere ilişkin usul ve esaslar da düzenlenmiştir.

MADDE 44- Madde ile, adil yargılanma, tarafsızlık, temyiz yasa yolunun iki dereceli olması (geniş muhakeme yapma) esaslarına uygun olarak, Askerî Yargıtay dairesinin gerek ilk derece mahkemesi olarak verdiği kararın ve gerekse bozma kararına karşı verebileceği direnme kararının temyiz incelemesi, Askerî Yargıtay dairelerinin bir üst kurulu olan Daireler Kurulunda yapılması gerektiğinden, bu şekilde yapılacak temyiz incelemeleri ile ilgili olarak oluşturulacak Daireler Kuruluna, Askerî Yargıtay dairesinin ilk derece mahkemesi olarak yaptığı yargılama sırasında, Askerî Yargıtay dairesinde duruşmaya katılıp da hükme müessir olacak hukuki işlemlerin yapıldığı oturumda bulunmuş veya karara katılmış olanların katılmaması, Askerî Yargıtay dairesinin direnme kararı vermesi üzerine ise daha fazla üyenin katılımını da sağlayarak, temyiz yasa yolunun iki dereceli olması (geniş muhakeme yapma) ve bunun etkinliği esasına bağlı kalınarak Daireler Kurulunun, Askerî Yargıtay dairesinde duruşmaya katılıp da hükme müessir olacak hukuki işlemlerin yapıldığı oturumda bulunmuş veya karara katılmış olanlar haricindeki yasal engeli olmayan (izin, istirahat, hava değişimi) Askerî Yargıtay üyelerinden oluşması, oluşacak Daireler Kurulunun üye sayısının çift sayılı olması hâlinde alınacak kararlarda herhangi bir tereddüt, zorluk yaşanmaması için üyelik kidesi en az olan üyenin Kurula katılmaması öngörülmüştür.

MADDE 45- Madde ile, 353 sayılı Kanunun "Temyiz evrakının yollanması" başlıklı 216 ncı maddesinin mevcut halinin, Askerî Yargıtay Başsavcılığının, iddianamenin kabulünden itibaren Askerî Yargıtay dairesinde yapılacak kovuşturmada savcılık görevini icra etmesi hâlini içermemekte olması, Askerî Yargıtay Başsavcılığının, Askerî Yargıtay dairelerinin ilk derece mahkemesi olarak baktıkları davalarda, sanık ya da katılan gibi davanın tarafı durumunda olması, bu davalarda, silahların eşitliği ilkesine sadık kalınmasının gerekmesi nedenleriyle, Askerî Yargıtay Başsavcılığınca tebliğname düzenlenmemesi gerektiği, Askerî Yargıtay Başsavcılığının sanık aleyhine veya lehine olacak şekildeki temyiz dilekçesinin, beyanının ve varsa lâyihasının ilgili Askerî Yargıtay Daire Başkanlığına gönderilmesi gerektiği, bunların ilgili Askerî Yargıtay Daire Başkanlığına hükmü temyiz etmeleri veya temyiz etmeseler dahi aleyhlerine sonuç doğurabilecek görüş içermesi hâlinde

